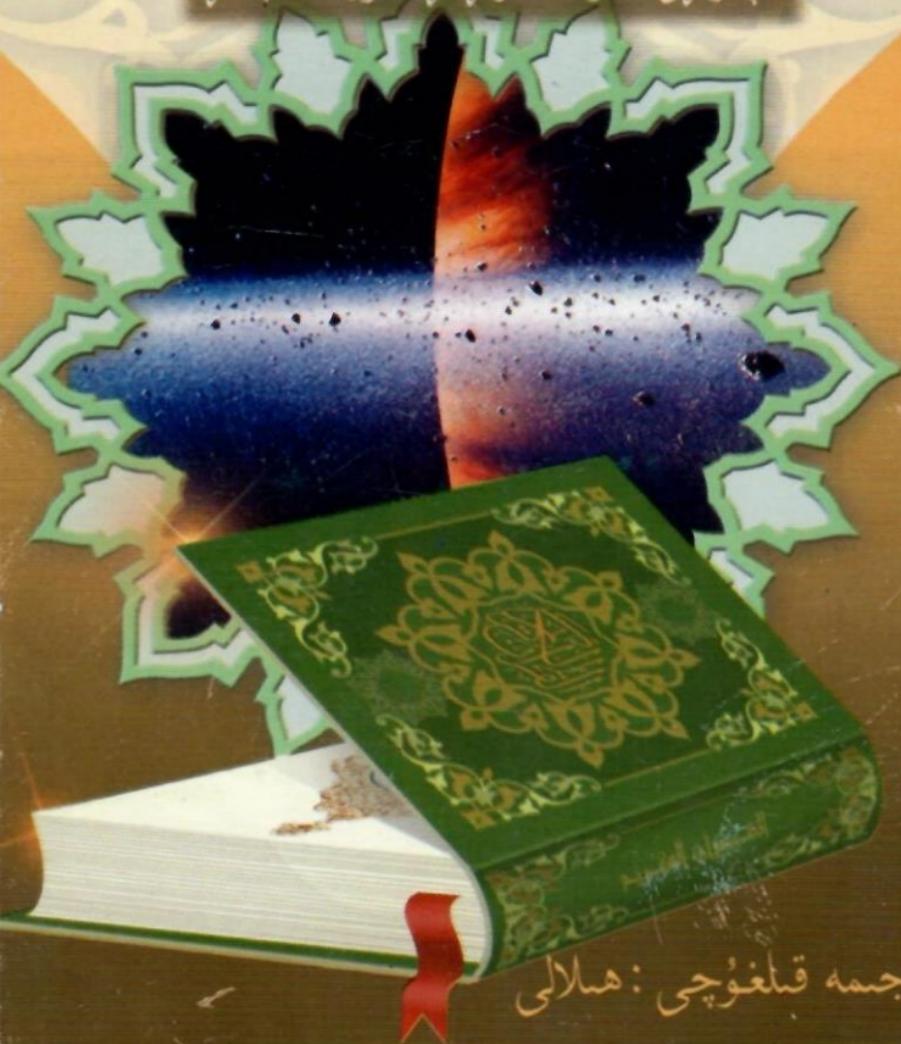

ئالىھ وە ئىساك

ئاپتومى : دوكتور مەغلۇل نەججامىز

تەرجمە قىلغۇچى : هىلاتى

فَاللهُمَّ قَرِئْنَا عَلَيْكُمْ

ناپتومری : دوکن تُور مزه غلول نه ججام

تمرجمه قلغوجى : ملالى

الكون والإيمان

تأليف: دكتور زغلول النجار

ترجمة: هلالى

(باللغة الأويغورية)

النظر في الكون لماذا؟

بىلىش، سۆزلەش، ئەقىل ۋە تەپەككۈر ئىقتىدارغا
ئىگە بولغان، بارلىق ئىش - ھەرىكەم تلىرىگە جاۋابكار ۋە يەر
شارىنى گۈللەندۈرۈپ، ئۇنىڭدا اللە نىڭ قانۇنىنى بەرپا
قىلىش ۋەزپىسى تاپشۇرۇلغان يېگانە سۈپەتلىرىگە ئىگە
مەخلۇق - ئىنسانغا بېغىشلاندى .

بۇ كىتابچىنىڭ مەزمۇنى:

1. پەرۋەردىگارىڭ بارلىق نەرسىلەرنى ۋايىغا
يەتكۈزگەندۇر .
2. ئىشەنگۈچىلەر ئۈچۈن يەر يۈزىدە مۆجىزىلەر بار .
3. بىزنىڭ ئۇستىمىزدىكى مەجبۇرىيەت .
4. ئاغراكى پاكىتلار .
5. ئىمان مۇقەررەر نەتىجىدىرۇر .

تأليف: د. زغلول النجار

ترجمة: هلالى

نىمە ئۈچۈن كائىناتقا نەزەر تاشلايمىز؟

ئاپتۇرى: دوكتور زهغلول نهجبار

تەرجىمە قىلغۇچى: هىلالى

مۇقەددىمە

بارلىق ھەمدە - سانالار كائىناتنىڭ رەببىي اللهغا خاستۇر، دۇئايى - سالاملىرىمىز ئۇنىڭ ھەق ئىلچىسى مۇھەممەد ئەلەينىسسالامغا، ئائىلە - تاۋابىشلىرىغا، سالعبىلىرىگە، دوست - قاياشلىرىغا، ۋە قىيامىتكە قەدمە ئۇنىڭ يولىنى تۇتۇپ، سۈننىتىگە ئەگىشىپ ئىزىدىن ماڭغانلارغا بولسۇن!

دېمەك، بىز ئۆزىمىز ياشاشاتقان ئالىمگە تەپەككۈر نەزمىرى بىلەن قارايدىغان بولساق، بۇ كائىناتنىڭ پۇختا بىر استېمىغا ئىكەنلىكىنى، ئاجايىپ قۇرۇلىمغا، غايەت نەڭلىكىكە، ئاجايىپ مۆجزىدار ھەركەتكە ۋە مۇكمىمەل قانۇنىيەت ئاساسىغا قۇرۇلغانلىقىنى كۆرمىز. بۇ شۇنى چۈشندۈرۈدۈكى، ئۇنىڭدىكى پۇتكۈل شەيشىلمە ئىنتايىن نۇكەممەل ئۆلچەم ۋە غايەت ھېكمەتتە يارىتلەغان.

الله تائىلا دەيدۈكى: ((بىز ھەممە نەرسىنى ئۆلچەم سىلەن ياراتتۇق))، [قەمۇر سۈرسى، 49 - ئايەت]

بىز كەرتىكۈچىدۇرمىز

يەر شارنىڭ ئۆزاق تارىخي جەريانىدا ئالىملارنىڭ ھەۋلادمۇ ئەۋلاد ئىزدىنىشى بىلەن 20 - ئەسىرنىڭ باشلىرىدا

شۇنى بىلىپ يەتتۇقكى، بىز ياشاشاتقان بۇ ئالىم داۋاملىق كەڭرىپ بارماقتا.

حالبۇكى بۇ 14 ئەسر ئىلگىرى قۇرۇقان كەرمىم بايان قىلىپ ئۆتكەن ھەققەت ئىدى . الله تائىلا دەيدۈكى : ((ئاساننى قۇدرەت بىلەن بەرپا قىلدۇق، بىز ئۇنى كەرتىكۈچىدۇرمىز)) . [زاربىيات سۈرسى، 47 - ئايەت] ئالىملار تەكتىلەپ مۇنداق دەيدۇ : ئەگر بىز مۇنداق كەڭرىش بىلەن ۋاقتى جەھەتتە كەينىمىزىكە قايتىدىغان بولساق، ئاخىرى زېچلىقى ئىنتايىن يۇقىرى ۋە غايەت كىچىك، ئېنېرىگىيىسى قىسىلغان بىر ئالىم جىسىمغا بېرىپ تاقلىمىز . بۇ خىل ئىپتىدائى ئالىم جىسىمى مۇقىرەرەرە ئالىدا قاتىق قىسىلغانلىقتىن زور پارتىلاش كېلىپ چىققان . بۇنىڭدىن يۇلتۇز - سەييارىلەر، ھەمراڭار، قۇيرۇقلۇق يۇلتۇزلار، يۇلتۇز سىستېمىلىرى، كالاكتىكلار ۋە باشقۇ ئالىم جىسىملىرىنىڭ يارلىش ئاساسى بولغان ئالىم تۈمانى شەكىللەنگەن .

قۇرۇقان كەرمىم بۇ ھەقتە بۇگۈنكى كۈندىكى بارلىق ئىنسانىيەت بىلىملىنىڭ ئالدىغا تۇتۇپ كەتكەن ئىدى .

الله تائىلا مۇنداق دېگەن : ((كاپىرلا بىلەمە مدۇكى، ئاسماڭلار بىلەن زېمن بىر - بىرىگە تۇقاش ئىدى، ئۇلارنى ئايىرۇۋەتتۇق، ھەممە جانلىق مەۋجۇداتنى سۇدىن ياراتتۇق، ئۇلار (اللهنىڭ قۇدرىتكە) ئىشەنەمە مەدۇ ؟)) . [ئەنبىيە سۈرسى، 30 - ئايەت]

مەنتىقى جاۋاپ شۇكى، بۇ الله نىڭ
ئورۇنلاشتۇرۇشدىن ئىبارەت، چۈنكى، ئاشۇ زور پارتلاشنىڭ
ئالىدا بىر ئىلاھى ئىرادە ۋە تەدبىر بولمىسىندا ئىدى،
ئۇنىڭدىن بۇنداق قائىدە - تەرتىپلىك ماسىلارغا ۋە
بەلگىلىك ئۇربىتلارغا، توختاپ ياكى ئۆزگەرىپ كەتمەيدىغان
ئىنتىزاملىق ھەرىكەتلەركە ئىگە ئاجايىپ ئالىم جىسمىلىرى
بىلەن تولغان بۇ كائىنات بارلىققا كەلمىكمن بولاتنى .

ئىشەنگۈچىلەر ئۆچۈن يەر يۈزىدە مۆجزىلەر بار

ئىككىنچى قەدەمدە كائىناتنىڭ ئايىرىلىماس بىر
قىسى بولغان ، ئۆزىمىز يۈزىدە ھيات كەچۈرۈۋاتقان بۇ يەر
شارىمىزغا نەزەر تاشلايدىغان بولساق، ئۇنىڭ سرتقى تاش
قاتىلىمىنىڭ تۆۋەندىكى ئۆچ خىل نېڭىزدىن تۈزۈلگەن تۈرلۈك
تاشلاردىن ئىبارەت ئىككىلىكىنى يايقايمىز .

1. منبىرال ماددىلارنىڭ يېخىلىشدىن بارلىققا
كەلگەن رۇدىلىق تاشلار.

2. بۇ خىل تاشلار ئېچىلىپ قىلىش قاتارلىق تۈرلۈك
ئامىللار تۈپەيلى پارچىلانغاندىن كېيىن، بۇ پارچىلاننىڭ
چۆكمىسى ۋە پىرسىلىنىشدىن ھاسىل بولغان چۆكمە تاشلار .

3. مەزكۇر رۇدىلىق تاشلار ۋە چۆكمە تاشلارنىڭ
بېسىم ، ئىسىسىقلق ئېنىپرىگىسى ۋاستىسى بىلەن ياكى ھەر

يەنە مۇنداق دېگەن : ((ئاندىن الله ئاسمانى
يارىتىشقا يۈزەندى ، ھالبۇكى، ئۇ تۇمان ھالىتىدە ئىدى ،
ئاسمانى بىلەن زېمىنغا : "ئىختىيارى ياكى ئىختىيارىسىز ھالدا
كېلىڭىلار" دېدى. ئىككىلىسى : "ئىختىيارى كەلدۈق"
دېدى)). [فۇسىلەت سۈرسى، 11 - ئايەت]

ھەممىنى پۇختا ياراتقان

ئاسترونومىيە ئالىملىرى، ئالىم جىسمىلىرىنىڭ
ئەمۇالدا ھەل قىلغۇچ ئامىل ئۇلارنىڭ ماسىسى
ئىككىلىكىنى تەكتىلشىدۇ . بۇنىڭدا ئۆزلىكىدىنلا مۇنداق
سوئال كېلىپ چىقىدۇ : ھەرتۈرلۈك ئالىم جىسمىلىرىنىڭ
ماسىسىلىرىنى بەلگىلەپ، ئۇلارنىڭ ھەربىرىنىڭ ئالىم
بوشلۇقىدا ئاشۇنداق غايەت ئىنتىزام ۋە تەرتىپلىك ھالدا
ھەيران قالارلىق دەرىجىمە ئۆز - ئازا ماسلىشپ ھەرىكەت
قىلىش سىستېمىسىنى تۈزۈمەن كىم ؟

جاۋاپ : ئۇ - ھەممە نەرسىنى پۇختا ياراتقۇچى الله
دۇر . توغرا مەنتىقە بويىچە خۇلاسە قىلغاندا، بىز ياشاؤاتقان
بۇ ئالىم زور پارتلاش نەتىجىسىدە يارالغان بولسا، ئۇنداقتا بۇ
كۆزەل كائىناتنى ئاشۇ پارتلاشتىن پەيدا قىلغان زادى كىم؟!
ھالبۇكى بىز ئېنىق بىلسىزكى، پارتلاش دېگەنلىك
- ماددىلارنىڭ قالايمىقان، تەرتىپسىز چېچىلىپ كېتىشنى
كۆرسىتىدۇ.

ئىككىلىسىنىڭ ۋاستىسى بىلەن ئۆزگىرىشىدىن ھاسىل بولغان قاتما تاشلار .

تاشلارنىڭ تۈرلىرى ھەرخىل بولغىنى بىلەن، تۈلارنىڭ ھەممىسى منبىرالاردىن ھاسىل بولغان بولىدۇ . يەرشارىدا ھەر تۈرلۈك سۈپەت ۋە خۇسۇسىيەتلەرگە ئىگە نۇرغۇن مېتاللار بار بولۇپ، بەزىلىرى قاتىقى ، بەزىلىرى يۇمۇشاق، بەزىلىرى قىممەت باھالقى ۋە بەزىلىرى ئاددىي مېتاللاردۇ .

مېتاللار ئېلېمېنتلاردىن ياكى ئېلېمېنتلارنىڭ ئارىلاشمىسىدىن تەركىپ تاپقان بولۇپ ، بەزى بىرىكمىلىر ئاددىي بولسىمۇ، بەزىلىرى ئىنتايىن مۇرەككەپ. يەرشارىدا ۋە ئەلەمنىڭ بىزگە مەلۇم بولغان قىسىدا تېپلىغان ئېلېمېنتلار يۇزدىن ئاشىدۇ .

ئېلېمېنتلار ياكى ئېلېمېنتلار بىرىكمىسىدىن ھاسىل بولغىنى پەقەت منبىرال ماددىلارلا بولماستىن، بىزگە مەلۇم كائىناتىسى بارلىق نەرسىلەر ئېلېمېنتلاردىن تەركىپ تاپقان .

ئالاهىدە مۆجىزە - ھېدروگىن

بىز بىلگەن ئېلېمېنتلارنىڭ ئىچىدە ھېدروگىن گازى ئەڭ يېنىك ماددا بولۇپ، ئۇ بىز كۆرۈۋاتقان ئەلمىدىكى ماددىلارنىڭ 74% نى تەشكىل قىلغان. گېلىسى گازى

ئالەمنىڭ 24% تن كۆپىرەك قىسىنى تەشكىل قىلپ، كۆپلۈك جەھەتتە 2 - ئورۇندادا تۇرىدۇ . بۇلاردىن باشقا قالغان يۇزدىن ئارتۇق ئېلېمېنتنىڭ ھەممىسى قوشۇلۇپ پەقەت % 2 نى ھاسىل قىلىدۇ .

بۇ ئەمەللار مۇنداق توغرا خۇلاسىنى كەلتۈرۈپ چىقىرىدۇ : بىزگە مەلۇم بارلىق ئېلېمېنتلار ئەسىلىدە ھېدروگىن ئاتومىنىڭ يادروسىنىڭ بىرىكىشىدىن بارلىققا كەلگەن بولۇپ، بۇ، يادرونىڭ بىرىكىش جەريانى دەپ ئاتىلىدۇ . بۇ خىل جەريان " كائىناتىنىڭ ۋېشاكتورلىرى " قاتارىدا قارىلىدىغان يۈلتۈزۈلەردا تاماملانغان، يەنى يادرونىڭ بىرىكىش جەريانى ئارقىلىق ھېدروگىن گازىدىن ئىبارەت ئەڭ يېنىك ئېلېمېنتتىن قالغان ئېلېمېنتلار شۇ يۈلتۈزۈلەردا ھاسىل بولۇپ، باشتا تۆمۈر قاتارلىق مېتاللار بىرىكىپ، ئاندىن تۆمۈر ماددىسى ئاتومىلىرىنىڭ ئالىم بوشلۇقدىكى ھەرىكىتى ۋاستىسىدە دەسلەپكى زەرچىلەرنىڭ ئۇنىڭغا يېپىشىش ئارقىسىدا ئۇران ئېلېمېنتىغا ئوخشاش، تۆمۈرگە نىسبەتەن تېخىمۇ زېچلىقى يۇقۇرى ھەم مۇرەككەپ قۇرۇلمىغا ئىگە ئېلېمېنتلار پەيدا بولغان . ئالىملار ئاتوم ئېغىرلىقى ئۇراندىنمۇ يۇقۇرى بولغان 11 ئېلېمېنتنى بايىسىدى، نەتىجىدە بىزگە مەلۇم بولغان ئېلېمېنتلارنىڭ سانى 103 گە يەتتى .

ئانگىستروم

تېخىمۇ ئوشاق زەررچىلەردىن تەركىپ تاپقان دەپ
قارىلسىدۇ.

ئاتوم بۆلەكلىرى غايىت دەرىجىدە كىچىك بولغاچقا، بىر مىللەممەتىرىنىڭ ئۇنلاپ مىليونلىرىدىن بىرى بىلەن ئۆلچىندىدۇ . بۇ نازارەك ئۆلچەم بىرلىكى ئانگىستروم دەپ ئاتىلىدۇ. شۇنداقلا ئاتوم زەررچىلەرنىڭ ئېغىرلىقىنى سۇ بىر گرامنىڭ نەچچە يۈز مىليونلىرىدىن بىرى بىلەن ئۆلچەشكە توغرا كېلىدۇ . بۇنىڭغا ئاساسمن، ئۇران ئېلىپېنتىغا ئوخشاش مەلۇم بىر ئېغىر ئېلىپېنتىنىڭ بىرلا گرامدا شۇ ئېلىپېنتىنىڭ ئاتوملىرىدىن مىليارد - تىرىلىيونلارچە، مەسىلەن : ئۇراننىڭ بىر گرامدا 2×10^{10} ئۇران ئاتومى بار بولىدۇ.

ئېلىپېتكىروننىڭ دىئامېترى ئاتوم دىئامېتىرىنىڭ 100,000/1 گە توغرا كېلىدۇ. ئېلىپېتكىرون ماسىسى ھېدرىوگەن ئاتومى ماسىسىنىڭ 1/1838 گە توغرا كېلىدۇ . ئاتومنىڭ دىئامېترى ئۇنىڭ يادروسىنىڭ دىئامېتىرىدىن 20 مىڭ ھەسە چوڭ بولىدۇ .
بۇنداق غايىت دەرىجىدىكى كىچىك ئارىلىق وە ماسىلار ئالەمدىكى يۈلتۈزۈلار ئىلار ئارىلىقلاردەك، خۇددى بىزنىڭ قوياشمىزنىڭ وە ئۇنىڭ ئەتراپىدا دەۋر قىلىدىغان

ھەممىسىنىڭ ئۆز ئوربىتىسى بار

بۇ ھەقىقەتلەرنىڭ ياردىمىدە بىزگە مەلۇم بولغان ئېلىپېنتىلارنى ئاتوم ئېغىرلىقىغا وە ئاددىي - مۇرەككەپلىكىگە قاراپ تەرتىپلىك حالدا تۆۋەندىن يۇقىرىغا قاراپ سۈرۈلگەن ئېلىپېنتىلار دەۋرىي جەدۋىلى تۈزۈپ چىلىغان .

ئېلىپېنتىلار مولېكۈللاردىن ، مولېكۈللار قانچىلىغان ئاتوملاردىن تەركىپ تاپقان ، ئاتوملار بولسا مەركىزىدىكى مۇسېت ئېلىپېتكىر قۇتۇپلىق يادرو بىلەن ئاتوم يادروسىنىڭ ئەتراپىدا خۇددى سەيارىلمۇر قۇياشنى ئايلاڭاندەك بىلگىلىك ئۇرىستىلارنى بويلاپ ئايلىنىدىغان ئېلىپېتكىرونلاردىن تەركىپ تاپقان . ئېلىپېتكىرونلار يادرونىڭ مۇسېت ئېلىپېتكىر قۇتۇپىغا باراۋىر حالەتىسىكى مەنپىي ئېلىپېتكىر قۇتۇپىغا ئىگە بولغاچقا، ئاتوم يادروسىنىڭ تەڭپۈڭلىقىنى ساقلايدۇ .

ئاتوم يادروسىدا يەنە مۇسېت ئېلىپېتكىر قۇتۇپلىق پىروتۇنلار بىلەن مۇۋاپق مىقداردىكى نېيتىرونلاردىن ئىلارەت زەررچىلەر مەۋجۇت ، بۇ نېيتىرونلار مۇسېت پىروتون بىلەن مەنپىي ئېلىپېتكىرونلارنى حاصل بولغان دەپ قارىلسىدۇ . بەزىدە بۇ نېيتىرونلار ئېلىپېتكىرون ماسىسiga تەڭ كېلىدىغان، پۇزىترون دەپ ئاتىلىدىغان مۇسېت زەررچە بىلەن بىرىكىش ئارقىلىق قايتىدىن پىروتۇنلارغا ئايلىنىدۇ . ئاتومدىكى بۇ دەسلەپىكى زەررچىلەر يەنە باشقا نۇرغۇن ئىسىلار بىلەن ئاتىلىدىغان،

سەيياربىلەرنىڭ ۋارىسىدىكى يېرالقلىق ھالىتىكە ئوخشاب كېتىدۇ.

ئەگەر ئاتوم يادروسىغا نېيتىرون رادىئاتىسيسى ئۇچراشسا، ئاتوم يادروسى پارچىلىنىدۇ ۋە بۇ پارچىلىنىش نەتىجىسىدە دەسلەپكى ھاسلىشىش ئاساسلىرى ئۈزۈلۈپ، ئۇنىڭدىن غايىت زور ئېنېرگىيە قويۇپ بېرىلدى، يادرو قوراللىرى مۇشۇ ئاساستا ياسالغان.

ماددا ۋە ئېنېرگىيە

پۇتۇن كائىنات دەسلەپكى بىرئالەم جىسمىغا، ئالەمدىكى ھەرتۈرلۈك ماددىلارنىڭ ئېلېمىتىلىرى بىرلا مەنبىگە - ھېدروگىنغا بېرىپ تاقالغان ھالدا، يەنى تۈرلۈك شەكىلدىكى ماددىلارنىڭ ھەممىسى بىر پروتونلۇق يادروغا ۋە بىر ئېلېكترونغا ئىگە ھېدروگىن ئاتومىغا تۇتاشقاڭ ۋاقتىنىڭ تۆزىدە، بىز يەنە شۇنى بايقلامىزكى، يورۇقلۇق، ئىسىقلۇق، تۇلتىرا بىنەپشە نۇرلار، رادىئۇئاكتىپ نۇرلار ۋە گامما نۇرلرى قاتارلىق تۈرلۈك شەكىلدىكى ئېنېرگىيە ھالمللىرى ئېلېكتروماكىنت قەۋەتدىن ئىبارەت بىرلا قۆۋەتكە ۋەكىللەك قىلىدۇ، يەنى ئېنېرگىيە ھالمللىرىمۇ بىرلا مەنبىگە بېرىپ تاقىلىدۇ. كەڭ مەندىكى نىسبىلىك نەزەرىيىسى ماكلان بىلەن زاماننىڭ ئارلىقىنى تۇتاشتۇرۇپ، ئۇ ئىككىسىنىڭ ئىزچىللىقىنى ئېنېق كۆرسىتىپ بەرسە، تار مەندىكى نىسبىلىك نەزەرىيىسى ئالەملىك تارتىش كۈچى ۋە

ئىنسان - تىلغا ئالغۇچىلىكى يوق نەرسە ئىدى!

يەرشارى ھەققىدىكى گېپىمىزكە قايتا كېلىدىغان بولساق، بىز يەرشارىنىڭ تۆت مىليارد 4600 مىليون يىللار ئىلگىرى ھاسلىل بولغانلىقىنى بىلىمزر . يەرىزۈزىدىكى ئەڭ قەدىمىقى ھاياتلىق ئىزىنىڭ ۋاقتى ئۆچ مىليارد 3800 مىليون يىللارغا تۇتىشىدۇ. يەرىزۈزىدىكى ئىنساننىڭ ئەڭ بۇرۇنقى ئىزلىرى 100,000 يىلدىن ئاشمايدۇ . ئۆسۈملۈكلىر ھايۋاناتلاردىن بۇرۇن يارالغان ، شۇنداقلا بۇ ھەر ئىككىلىسى تېكى - تەكتىدىن ئېيتقاندا سۇدىن يارالغان . 300 مىليون يىل ئىلگىرى تېخى قۇرۇقلۇقتا ھاياتلىق يوق ئىدى . اللە تائالا ئۆلۈغ قۇرۇڭ كەرمىدە ھەققەتەن توغرا ئېيتقانكى : ((ھەممە جانلىق مەۋجۇداتنى سۇدىن ياراتتۇق)) [ئەنبىيا سۈرسى، 30 - ئايەت]

ئاشۇ مەجبۇرىيەتنى تولۇق ئۆز ئۇستىگە ئالالايدىغان ئىقتىدارنى ھازىرلاب، الله تائالا تۆۋەندىكى ئايەتتە تەسۋىرلىكەن ئۇلغۇ ئامانەتنى ئورۇنداشتىن ئىبارەت: ((ھەقىقتەن بىز ئامانەتنى ئاسماڭلارغا، زىمىنغا ۋە تاغلارغا تەڭلىدۇق، ئۇلار ئۇنى ئۇستىگە ئالىدى، ئۇنىڭ (ئېغىرلىقى) دىن قورقى، ئۇنى ئىنسان ئۇستىگە ئالىدى . ئىنسان ھەقىقتەن (تۆزىگە) زۇلۇم قىلغۇچىدۇر، ھەقىقتەن ناداندۇر.))، [ئەھزاب سۈرسى، 72 - ئايەت]

ئىنسان ماددىي جىسمانىيەت بىلەن روھى تەبىئتى ئارسىدىكى نازۇك مۇۋازىنەتتىن ئىبارەت . ئۇنىڭ بۇ خىل مۇۋازىنەتنى ئۆلچەيدىغان مىزانى - ئىلاھىيەدىيەتنى قوبۇل قىلىش، ئەمەلىي بىلەن ھاسىل قىلىشقا، ھاياتىي پاتالىسيەتلەرى ۋە ئەخلاق - مۇناسوٽەتلەرنى ھەق يولغا يېتەككەشكە ۋە كائىنات قانۇنىيەتلەرنى چۈشىنىپ، كائىناتىكى الله نىڭ مۆجىزلىرىنى كەشپ قىلىشقا ياردەم قىلىدىغان ئەقلەدۇر. نەتىجىدە يۈقورقىلانىڭ ھەممىسى ئىنساننىڭ يەرشارنى گۈللەندۈرۈشىگە، رەبىنى تونۇشىغا ۋە ئۇنىڭغا بويىسۇنۇپ توغرا، رەۋىشتە ئىبادەت قىلىش ئارقىلىق الله ئاتا قىلىدىغان ئالى ماقاملارغا قول يەتكۈزۈشى ئۆچۈن خىزمەت قىلىدۇ.

شۇنداقىمۇ، ئىنسان ماددىي قانۇنىيەتلەرنىڭ تەسىرى ئاستىدىكى جىسمانىي مەخلۇق بولۇپ، ئۇنىڭ بەدىنىنىڭ ئاساسى بۆلکى سۇددىن ئىبارەت، يەنى 70% تىن ئارتۇق سۇ، قالغىنى ئاز مىقداردىكى باشقا

الله تائالا يەنە: ((ئىنسان بىر دەۋرىنى باشتىن ئۆتكۈزۈدىكى، تىلغا ئالغۇچىلىكى يوق نەرسە ئىدى)) دەيدۇ . [ئىنسان سۈرسى، 1 - ئايەت] ئىنسان - بىلەن، نۇرتۇق، ئەقىل ۋە تەپەككۈر ئىقتىدارغا قىلىپ يارىتىلغان ئالاھىدە مەخلۇق . دەل مۇشۇ تۈپەيلى ئۇ تۆزى قىلىغان بارلىق ئىشلاردا مەجبۇرىيەت ۋە مەسئۇلىيەتى بېكىتىلگەن، يەرشارنى گۈللەندۈرۈپ ئۇنىڭدا الله نىڭ قانۇنى بەرپا قىلىش ۋە ئاخىرقى رەسۇلى كۆرسەتكەن تەرىقىدە يارا تەقىچى الله گا ئىبادەت قىلىش ئۇنىڭدىن تەلەپ قىلىنغان مەخلۇق .

بىز ئۇستىمىزىگە ئالغان ئامانەت

ئىنسان تۆزىنىڭ ماددىي جىسمى بىلەن بىلە، تۆزىنى ئىدراك قىلىش ئىمکانىيەتى بېرىدىغان ئەقلەي - روھى سۇبىستانسىيگەمۇ ئىگە . ئۇنىڭدىكى ئىنسانلىق مەھىيەتى مۇرەككەپ قۇرۇلمىلىق ماددىي جىسمى بىلەن، ياكى مەخسۇس ئاناتومىيەلىك خۇسۇسىيەتلەرى بىلەن ۋە ياكى ئىنسانلار تۆپىنىڭ ئەزاسى بولۇش سالاھىتى بىلەن تۆلچەنمەستىن، بەلكى تۆزىنى ئەقلەي ۋە جىسمانىي جەمعەتتىن تېخىمۇ يۈكسەلدۈرۈپ، يەرشارىدىكى ۋە كىللەك مەجبۇرىيەتلەرنى مۇكەممەل ئادا قىلىش، يەنى يەرشارىنى گۈللەندۈرۈپ، الله بۇيرۇغان تەرىقىدە ئۇنىڭغا ئىبادەت قىلىش، پۇتون يەرىۋىزىدە الله نىڭ ئادالىتىنى تۇرغۇزۇپ،

ئۇرنغا باشقا ھۈچەيرلەر دەرھال ھاسىل بولىدۇ . شۇنداقلىقىمۇ ئىنسان ئۆز ئالاھىدىلىكى ۋە خۇسۇسىتەلىرىنى تولۇق ساقلىغان حالدا ھيات كەچۈرۈۋېرىدۇ .

بۇ يەردە كارامەت ئىلاھىي قۇدرەتكە ئىشارەت قىلىپ ئوتىسىك كۈپايە: تۇپراق، قۇرۇق چالما ۋە لايىنى اللە ئالدى بىلەن ئامىنۇ كىسلاتسىغا ئايلاندۇرۇپ، ئاندىن ئۇنى ئاقسىلارغا، ئاندىن ئاقسىلارنى تىرىك ھۈچەيرلەرگە ئايلاندۇرۇۋاتقان ... ئىنسانلاردىكى ھازىرقى زاماندىكى يۇقىرى چەككە يەتكەن ئىلىم - پەنفو بۇنى چۈشەندۈرۈپ بېرىشكە ئاجىزلىق قىلىدۇ !

الله تائلا هەق سۆز قىلغانكى : ((تۆزەڭلاردىكى (مۆجزىلەرگە) قارىمامسىلەر؟)) [زارىيات سۈرسى، 21 - ئايەت]

ئىنسان ئۆلگەندىن كېيىن قايتىدىن يارىتىلىش ئۈچۈن ئۇنىڭ تىرىك ھۈچەيرلىرى تۇپراققا ئايلىنىپ كەتكىنىڭ ھۇخشاش، پۇتۇن ئىنسانلارنىڭ بەدەنلىرى تۇپراققا ئايلىنىپ، قىيامەت كۈنى قايتا تىرىلىش ۋاقتىدا ئاشۇ تۇپراق قايتىدىن ئىنسان قىلىپ يارىتىلىدۇ .

بىز كەڭرىتكۈچىدۇرمىز

ئاسترونومىلار دەسلەپكى زور پارتلاشتىن كېلىپ چىققان كائىناتنىڭ كەڭرىپ بېرىش جەريانى داۋاملىق

ئېلىمپىنتلاردىن تەشكىل قىلغان، ئېنىقراق ئېيتقاندا، بىر تال كىچىك مىخقا تەڭ تۆمۈر، بىرتال سەرەڭە بېشىغا باراڭىر كېلىدىغان كۈڭكۈرت ۋە فوسفور، ئاز مىقداردىكى ھاك، ناترىي خلور، ۋە كالىي؛ ئىنتايىن ئاز مىقداردا باشقا بىرنهچە ئېلىمپىنتلاردىن بولۇپ، ئۆمۈمن ئىنسان يارىتىلغان ئەسلى مەنبە - تۇپراقتىڭ ئاساسى خىمىيۇ ئەركىبىدىن ئىبارەت .

روح دېكەن نېمە ؟

ئىنساندىكى يوشۇرۇن سر ئۇنىڭ بەدىنى ئاشۇ بىرنهچە خىل ئاز مىقداردىكى ئېلىمپىنتلاردىن قۇرۇلغانلىقىدا بولماستىن، بىلكى بۇلارنىڭ قانداق رەۋىشتە قۇرۇلغانلىقىدا. مەسلمەن، ئەڭمەر ئىنسان بەدەندىكى ئېلىمپىنتلارنىڭ نىسبەتلەرى ئازراقلَا ئۆزگەرسە، بۇ ئىنسان بەدەننىڭ قۇرۇلمىسى بۈزۈلەر ئىدى. ھالبۇكى، ئىنسان بەدەننى يۈز مىليارتىلغان ھۈچەيرلەردىن تەركىپ تايىقان، ھۈچەيرلەر مەحسۇس تو قولىمىلارنى ھاسىل قىلغان؛ تو قولىمىلار مەحسۇس بىر ئىزا بولۇپ رەتلەنگەن، بەدەندىكى ئىزالار بولسا، ھەممىسى تەرتىپلىك حالدا ئۆز ئىرا ما سلىشپ ۋە ھەمكارلىشپ، بەدەندىن ئىبارەت مۇكەممەل قۇرۇلمىنى ھاسىل قىلىپ، بۇ مۆجزىئۇ ئەن ئۆز ئۆز تۈرلۈك ھەركەتلەرىگە خىزمەت قىلىدۇ .

ئىنساننىڭ بەدىنى ھەر سېكۈننەغا تەخىمنەن 125 مىليون ھۈچەيرىنى سەرپ قىلىدۇ، بۇ ھۈچەيرلەر ئۆلۈپ،

((ئۇ كۈننە زېمىننى باشقا بىر زېمىنغا، ئاسمانانلارمۇ باشقا بىر ئاسمانانلارغا ئايلىنىدۇ، ئۇلار(ئىنسانلار) يىگانە، قۇدرەتلىك الله نىڭ دەركاهىدا هازىر بولىدۇ)) [ئىبراھىم سۈرسى، 48 - ئايەت]

ئاغزاکى پاكتىلار

ياراتقۇچى الله نىڭ بارلىقنى ئىنكىار قىلغانلارغا ئالبىرت ئېينىشتىپىندىن ئىبارەت غەيرى مۇسۇلمان ئېيتقان ھەق سۆزنى يەتكۈزۈمسىز. ئېينىشتىپىمن باشتا يەھۇدى كېيىن ئاتېپسىت بولۇپ، ئاندىن كېيىن بۇ كەگرى ئالم ھەققىدىكى تەپەككۈر - ئىزدىنىشلىرى ئارقىسىدا ئاخىرقى رەۋىشتە ياراتقۇچىغا ئىمان كەلتۈرۈشكە يەتكەن. ئۇ تۆزىنىڭ "ئاخىرقى كۈنلىرىم" دېكەن كىتابىدا مۇنداق دەپ يازغان شىدى : "ئىنساننىڭ روھى دۇنياسىنى تۆز ئىلگىكە ئېلىۋالىدىغان ئەڭ زور خىيال شۇنىڭدىن ئىبارەتكى، بۇ كائىنات ھەققىدە چوڭقۇر ئۇيغا چۆككەن چاغدا ئىنساننىڭ كۆڭلىكە بىر خىل تەسرات كېچىدۇ، ئۇ تۆزىنىڭ چەكلەك سەزگۈرلىرى ۋە چەكلەك ئەقىل قۇدرەتلىرى ئارقىلىق تۆزىنى زۇلمەت قاراڭغۇلۇق ئالدىدا تۇرغاندەك ھېس قىلايىدۇ. بىراق ئۇ ئاشۇ قاراڭغۇ زۇلمەتنىڭ كەينىدىن چەكسىز مۆجزىنى سېزەلەيدۇ".

سۇردىتىنى ئاستىلىۋاتقانلىقىنى ۋە ئالم جىسىملەرنى تۆزئارا باغلاب تۇرغان تارتىش كۈچى بىلەن تامامەن قارىمۇ. قارشى حالدا كېتىۋاتقانلىقىنى تەكتىلەيدۇ، ئالىملار شۇلار تۆپەيلى يۈقۇرقى قارىمۇ - قارشى ئىككى خىل كۈچ تۆز ئارا تەڭلەشكەن بىر ۋاقت چوقۇم يېتىپ كېلىپ، كائىناتنىڭ ھازىرقى ئاجايىپ مۇكەممەل تۆزۈلەمىسگە خەتمەر تۇغۇلدۇ، دەپ ھېساپلايدۇ. بۇ پىكىر بويىچە بولغاندا، تارتىش كۈچلىرى تارتىلىش كۈچلىرىنى بارغانسىپرى بىسىپ چۈشىدۇ - دە، ھازىرقى كەگرى ئالم تۆزى تۇنجى ياراتلىغان غايەت كىچىك ۋە ماسىسى زىچ بولغان ئېپتىدائى ئالم جىسى شەكىلە تۆزىگە يېغىنچاقلانىشقا باشلايدۇ. نەتىجىدە تۇمان ھالىتىكە تۆتىدىغان يەنە بىر يېڭى پارتلاش كېلىپ چىقىپ، تۆنگىدىن ھازىرقى يەر ۋە ئاسمانانلاردىن باشقا يېڭى يەر - ئاسمانانلار يارىلىدۇ، خۇددى كائىناتىكى تىرىك جىسىملار قايتىدىن ياراتلىش تۇچۇن يەردىكى تۇپراقا قايتىقاندەك بارلىق شىيىتلەر تۆز ئەسلىكە قايتىدۇ.

قۇرئان كەرم بۇتۇن ئىنسانىيەت بىلىملىرىنىڭ ئالدىدا تۇرۇپ، ئاشۇ ھەققەتلەرنى مۇنداق بايان قىلغان شىدى: ((ئۇ كۈننە ئاسمانانى (پۇتۇكچى) نەرسە يېزىلغان قەغەزنى يۈگىگەندەك يۈگەيمىز. مەخلۇقاتلارنى دەسلەپتە قانداق ياراتقان بولساق، شۇ ھالىتىدە ئەسلىكە قايتۇرمىز. بۇ بىزنىڭ ۋەدىمىزدۇر، تۇنى چوقۇم ئىشقا ئاشۇرمىز)), [ئەنبىيا سۇرسى، 104 - ئايەت]

الله نىڭ ئۆلۈغ مەخلۇقاتلىرىنى كۆرۈش ۋە ئۆلار بىلەن تونۇشۇش ئارقىلىق بارلىق نەرسىلەرنى ئۆز ئىلىمى ۋە ھېكىمىتى بىلەن ياراڭان ئۆلۈغ الله نىڭ بىزى سۈپەتلىرىنى بىلدۈ - دە، بۇنداق ئىنسان ئۆز ياراڭۇچىسى الله نى تېخىمۇ ئىنىق تونۇپ يېتىپ ئۇنى سۆيۈپ، ئۇنىڭغا بولغان ئىشەنچى ئاشدۇ.

نەتىجىدە روسۇلۇلاھنىڭ : " سەن دۇنيادا خۇددى غېرپ ياكى ئۆتكۈنچى مۇساپىرەدەك بولغان" دېگەن تەلىمنى چىش قىلىپ، دۇنياغا غېرپىلىق مۇئامىلىسىدە بولىدۇ .

قايىتا تىرىلىشكە ئىشىنىش

ئىنسان بۇ كائىناتقا نەزەر قىلغان چاغدا، ئۇنىڭ ئەزەللىي كائىنات بولماستىن ئەسلى باشلىنىش نۇقتىسى يارلىقىنى بىلدۈ - دە، ئۆلگەندىن كېيىن قايىتا تىرىلىشكە تىسبەتىن ئىمانى تېخىمۇ روشەنلىشىپ قەلبىكە مۇستەھكم شۇرۇنайдۇ.

ئالىملار كائىنات قانۇنیيەتلىرىنى تەكشۈرۈپ خۇلاسلەش ئارقىلىق، كۈنلەردىن بىر كۈنى چوقۇم ئاخىر زامان بولىدىغانلىقىنى تەكتىلەيدۇ .
بۇ ئالىم بارغانسېرى كەڭىرىپ بارماقتا، بۇ خل كەڭىش نەتىجىسىدە كەينىزىگە قايىتىدىغان بولساق،

ئاندىن ئۇ يەنە مۇنداق دېگەن: " مەندىكى بۇ خل ھالەت ھەققىتەنەمۇ باشقا بارلىق كىشىلەردىكى ئىبادەت ھالىتىدۇ ". ئاندىن تەكتىلەپ مۇنداق دەيدۇ: " بۇ دۇنيادا بىرمىر قېتىم بولسىمۇ بۇ خل روحى ھالەتتە تۈرۈپ باقىمعان ئىنسان ھەققەتىن تىرىك ئۆلۈكتۈر ".

كېيىن مۇخېبىرلارنىڭ بىرى ئۇنىڭ بۇ خل ھالىتىنى ئىيىبلەپ ئۇنىڭغا، مەن خۇدادىن قورقۇشا تەڭلەشتۈرۈپ ئېنېرىگىيىنى قامۇغىغان ئادەملەرگە ھەيرانىمەن، دېگەن چاڭدا ، ئۇ بۇ مۇخېبرىغا! " فېلىملاڭ! ئاغزىڭىنى يۇم، مەن ئاتېشىست ئەمە سەمن، خۇداغا ھەققەتىن ئىشىنىمەن" دېگەن ئىدى .

ئاسترونومىيىكە دائىر كىتاب يازغان ئامېرىكلىق يەنە بىر ئايال تەتقىقاتچى بۇ پەن توغرىسىدا ئۆز كىتابىنىڭ مۇقەددىمىسىدە مۇنداق دەيدۇ: " ئىنسان بۇ پەنگە كىرىپ قالىدىغان بولسا، يا خۇداغا سەجدە قىلىدۇ، يا بولمسا ئەقلىنى يوقىسىدۇ".

ئىمان - مۇقەررەر نەتىجىدۇ

دەل يۇقۇرقى سەۋىبلىر تۈپەيلىدىن، قۇرئان كەرىم كائىنات ھەققىدە نەزەر قىلىشنىڭ زۆرۈلۈكى ھەققىدە قايىتا - قايىتا قاتىق تەكتىلىگەن. چۈنكى بۇ كائىنات ئىنسان بىۋاستە كۆزىتىدىغان دەرىزە بولۇپ، بۇ دەرىزە ئارقىلىق ئۇ

((مېچ شەيىش الله گا ئوخشاش ئەمەستۇر، الله
ھەممىنى ئاڭلاب تۇرغۇچىدۇر، ھەممىنى كۆرۈپ
تۇرغۇچىدۇر)). [شۇدا سۈرسى، 11 - ئايەت]
شۇڭا دەسۈلمىز تۆۋەندىكىدەك نۇرانە يوليپۇرقى
كۆرسەتكەن ئىدى، ھەزىرى ئائىشە رەزىيەللەھۇ ئەنها مۇنداق
دەيدۇ؛ الله تائالانىڭ ((شۇبەسىزكى، ئاسمانانلارنىڭ ۋە
زېمىننىڭ يارتىلىشىدا، كېچە بىلەن كۈندۈزىنىڭ ۋە
نۆۋەتلەشپ تۇرۇشىدا ئەقىل ئىگىلىرى ئۈچۈن ئەلۋەتتە
روشەن دەلىلەر بار)) [ئال شەران سۈرسى، 190 -
ئايەت] دېگەن ئايىتى نازىل بولغان چاغدا، رەسۈللەھ دەرھال
قوپۇپ ناماز ئوقۇدى، بىلال ئەزان ئېيتقىلى كېلىپ،
رەسۈللەھنىڭ يىغلاۋاتقانلىقىنى كۆردى - دە: " ئى الله نىڭ
ئەلچىسى، الله سېنىڭ بۇرۇنقى ۋە كېيىنكى بارلىق
گۇناھلىرىنىڭى مەغپىرەت قىلغان تۇرسا، يەنە يىغلامىن؟"
دەپ سورىغاندا، رەسۈللەھ مۇنداق دېدى: " ئى، بىلال !
من شۇكىرى قىلغۇچى بەندە بولمادىمەن؟ الله بۇ كېچە ماڭا
((شۇبەسىزكى، ئاسمانانلارنىڭ ۋە زېمىننىڭ يارتىلىشىدا،
كېچە بىلەن كۈندۈزىنىڭ نۆۋەتلەشپ تۇرۇشىدا ئەقىل
ئىگىلىرى ئۈچۈن ئەلۋەتتە روشن دەلىلەر بار)) [ئال شەران
سۈرسى، 190 - ئايەت] دېگەن ئايىتنى نازىل قىلدى .
ئاندىن ئۇ مۇنداق دېدى : " بۇ ئايەتنى ئوقۇپ تۇرۇپ يەنە
تەپەككۈر قىلىمغان ئادەم قۇرۇپ كەتسۈن !"
ئاخىرقى دۇئايىمىز شۇكى، بارلىق ماختاش
ئالەملەرنىڭ پەرۋەردىگارى الله گا خاستۇر !

ۋاقىتىنىڭ ئۆتۈشى بىلەن ئاخىرى بۇ كائىناتتىكى ماددىلار زېچ
بىر ئالىم جىسمىغا يېغىنچاقلانىنىشى چوقۇم .
بۇ يەرده دېيمىزكى، خالساڭلار الله نىڭ بۇ ھەق
سۆزىنى ئوقۇپ بېقىڭلار : ((كاپىلار بىلەمە مۇكى، ئاسمانانلار
بىلەن زېمىنلار تۇتاش ئىدى، ئۇلارنى ئايىپېۋەتتۇق، ھەممە
جانلىق مەۋجۇداتنى سۇدىن ياراتتۇق، ئۇلار (الله نىڭ
قۇدرىتىكە) ئىشىنەمە مەدۇ ؟)) [ئەنبىيا سۈرسى، 30 -
ئايەت]

خۇلاسە كالام

بىز شۇنداق دېيمەلەيمىزكى، كائىناتقا نەزەر قىلىش
تۈلۈغ الله نى تونۇشنىڭ بىر خىل يولى، بۇ ئالەمدىكى
ئىلاھى قۇرمۇتلەرنى چۈشىنىشنىڭ بىر خىل ۋاستىسى .
پەقەت ئاشۇ ئالىم جىسمىلىرىنىڭ تۆز ماكانلىرىنى
ساقلىشى، ئايلىشىش ھەركەتلىرى... مىليونلىغان يىللار
ماپەينىدەكى مۇشۇنداق ھالەتلەرنىڭ تۆزىلا تۈلۈغ ياراتقۇچى
الله نىڭ بارلىقىغا پاكىتتۇر . بۇ ئالىم تۆزىنى ئۆزى پەيدا
قىلىشى ياكى بىر تەسادىپىلىقتىن ۋوجۇدقى چىقىشى مۇمكىن
ئەمە سلىكىگە شەھىدتۇر .
تۈلۈغ سۈپەتلەرگە ئىگە بۇ تۈلۈغ ياراتقۇچىدىن
ئىبارەت زانتىنىڭ يارتىشى بىلەن ئالىم مەۋجۇتتۇر .

قدرة الله في الكون

تأليف: د. زغلول النجار

ترجمة: هلالى

ئاللاھنىڭ كائىناتتىكى قۇدرىتى

ئاپتوري: دوكتور زهغلول نهججار

تەرجمە قىلغۇچى: هلالى

بۇ كىتابچە:

الله نىڭ ئۈلۈغ مەخلۇقانلىرى ھەققىدە تەپەككۈر
قىلىپ، ئىماننى تېخىمۇ كۈچيەتىش ئۈچۈن الله نىڭ
كائىناتتىكى قۇدرەتلەرنى كۆرۈپ يەتكەنلەرگە، شۇنداقلا
تەپەككۈر قىلاماستىن ماددىي دۇنيانىڭ زۇلمەتلەرنىدە
تەمتىرەپ يۈرگەنلەرگە بېغىشلاندى.
بۇ سۆزلەر تۈپەيلىدىن ھەق يولغا قايىتىشا ئەجەپ
ئەمدىن ...

بۇ كىتابچىنىڭ مەزمۇنى:

1. كائىنات بىلەن تونۇشۇش ھاياتىڭىزدىكى بىر
مۇھىم ئىش.
2. ئىمانىڭز كائىناتنى چۈشىنىشىڭىزنىڭ يولىدۇ.
3. يەر يۈزىدە ئىككى مىليون ھاياتلىق تۈرى
ياشاؤاتىدۇ.
4. ۋاقت ئۆلچەشنىڭ مۇكەممەل ۋاستىسى - ئاي.
5. قۇيىاش سىستېمىسىدەكى ئاجايىباتلار.

كائىنات بىلەن تونۇشۇش ھاياتىڭىزدىكى بىر مۇھىم ئىش

چەكسىز كەڭ، مۇكەممەل قۇرۇلىمىلىق وە سىستېمىلىق ھەرىكتەكە ئىگە كائىنات ئالدىدا ئىنسان ئۆز مەۋجۇنلۇقنىنىڭ ھەجىم، ماكان - زامان وە كۈچ - قۇدرەت جەھەتلىرىدىن تۆۋەن ئورۇندا تۇرىدىغانلىقىنى كۆرۈپ، ئۆزىنىڭ وە ئەتراپىدىكى مەۋجۇداتنىڭ تەبىشى ھالدا ياراققۇچىنىڭ غەمخورلۇقىغا وە بۇ ئۆلۈغ زاتنىڭ مېھربانلىقىغا ھاجەتمەن ئىكەنلىكىنى ئۆقىدۇ.

شۇنداقلا بۇ ئالىمنى مۇستەھكمەم ھەم مۇكەممەل ھالدا ئىدارە قىلىۋاتقان قانۇنىيەتلەردىن ئاجايىپ بىر خىل ئەركىن ئىلاھى قۇدرەتنىڭ تەجەللەسىنى بايقايدۇ. يەنە شۇنداقلا، ئىنسان ئۆزىگە يەرشارىنى گۈلەندۈرۈش بۇچى تاپشۇرۇلغانلىقىدىن وە ئۆنسىڭىغا لايىق ئەقتىدارلارغا ئىگە قىلىنغانلىقىدىن بىر خىل ئىلاھى ھۆرمەت شەرپىنى ھېس قىلىدۇ.

الله بۇ ھەقتە مۇنداق دېگەن: ((ھەققەتىن بىز ئادەم باللىرىنى ھۆرمەتلىك قىلدۇق، ئۇلارنى قۇرۇقلۇقتا (ئۇلاغىلارغا) مندۇردۇق، دېڭىزدا (كېمىلرگە) چىقاردۇق. ئۇلارنى شىرىن يېمەكلىكلەر بىلەن رىزقىلاندۇردۇق، ئۇلارنى مەخلۇقاتلىرىمىزنىڭ نۇرغۇنىدىن ئۇستۇن قىلدۇق)). [ئىسرا سۈرسى، 70 - ئايەت]

كائىنات ھەققىدە تەپەككۈر قىلىشقا تەرەغىپ قىلىپ الله تائالا مۇنداق دېگەن: {شۇبەمىسىزكى، ئاسمانلار بىلەن

مۇقەددىمە

قۇرۇڭان كەرمىن ئىنسانلارنى ئۆزىگە وە ئەتراپىدىكى ئالەمگە توغرا، ئۇبىپكىتب ۋە ئىلمى ئۆسلوبتا چوڭقۇر نەزەر تاشلاشقا قاتىققى تەرەغىپ قىلغان. چۈنكى ئىنسان بۇ ئارقىلىق ئۆزىنى وە بىر قىسىم ئالەم ھەققەتلىرىنى وە الله نىڭ ئالەمنى ئىدارە قىلغۇچى قانۇنىيەتلەرنىڭ سىرلىرىنى تونۇپ يېتىشى ئارقىلىق، يەر يۈزىنىڭ خەلپىسى بولۇش وە يەرشارىنى گۈلەندۈرۈشتىن ئىبارەت ئىنساننىڭ بۇ دۇنيادىكى مۇھىم بۇرچىنى ياخشى ئادا قىلىشقا مۇيەسسىر بولىدۇ.

شۇنداقلا ئۇ ئۆز دېبىنى وە بۇ ئۆلۈغ خالقىنىڭ بىر قىسىم سۈپەتلەرىنى كائىنات نەزەرى ۋاسىتىسىدە ئېنىق تونۇپ يېتىپ، قۇرۇڭان كەرمىن وە بىغۇبار سۈننەتلەرنىڭ ئەعكاملىرىغا تولۇق ئەمەل قىلىشنى قولغا كەلتۈرۈش ئارقىلىق ئۆز دېبىگە ھەققى بەندىلىك رەۋىشىدە سەجدە قىلىپ، الله نىڭ قانۇنلىرىغا تولۇق بويىسۇندۇ.

الله قا سەجدە قىلىش وە تولۇق بويىسۇنىش بولسا ئىنساننىڭ يارىتىلىشىدىكى ھېكىمەتنى كەۋدىلەندۈرۈدۇ. الله تائالا دەيدۈكى : ((جىن وە ئىنساننى ماڭا ئىبادەت قىلىش ئۆچۈنلا ياراتىسىم))، [زارىيات سۇرىسى، 52 - ئايەت]

بار، (بۇنى) كۆرمەمىلەر؟!)) [زارىيات سۈرسى، 20 - 21 - ئايەتلەر]

((ئۇلار قارىمامدۇكى، تۆگىلمىر قانداق يارتىلىدى، ئاسمان قانداق ئىگىز قىلسندى، تاغلار قانداق تۇرغۇزۇلدى؛ زېمىن قانداق يېيتىلىدى؟!)) [غاشىيە سۈرسى، 17 - ئايەتتنىن 20 - ئايەتكىچە]

مانا بۇ نۇقتىدىن ئېيتقاندا، ئىنسان كائىناتنى تونۇش ۋارقىلىق تۆزىنىڭ بۇ ھاياتتىكى بۇرچىنىڭ بىر قىسىنى ئادا قىلغان بولىدۇ ھم كائىناتنى تونۇش ئىنسان مەۋجۇتلىقىدىكى بىر مۇھىم ئىش .

كائىنات نېمىنى كۆرسىتىدۇ؟

ئەسلىدە "كائىنات" دېكەن بۇ ئاتالغۇددىن مەقسەت، ماددا ، ئېنېرىگىيە، ماكان ۋە زامان قاتارلىق تۈرلۈك شەكىلىدىكى ماددىي مەۋجۇداتلار ۋە ئۇلاردىن تەشكىل تاپقان بارلىق جانلىق - جانسز مەۋجۇداتنىڭ يىغىندىسى ىىدى . بۇنداق بولغاندا، بۇ سۆزنىڭ مەنە دائىرىسى ئىنسانىيەت ئىلىم - پەنلىرىنىڭ ئىنتايىن كۆپ قىسىمغا چىتىلغانلىقىنى، ئادەتتە " كائىنات" ئاتالغۇسنىڭ مەنا ئۆپكىتى كىشىلەر تەرىپىدىن كۆپ تارايىتىلىپ، ئىدراك قىلىنگان ياكى ئىدراك قىلىنىمغان تۈرلۈك شەكىل، تۈرلۈك ھەجم ۋە ماسا - ھەرىكەتلىركە ئىگە ئاسمان جىسىملەرنىڭ ئۆمۈمى

زېمىننىڭ يارتىلىشىدا، كېچە بىلەن كۈندۈزىنىڭ نۆۋەتلىشىپ تۈرۈشىدا ئەقل ئىگىلىرى ۋۇچۇن ئەلۋەتتە روشىن دەلىللىر بار. ئۇلار ئۆرە تۈرگاندىمۇ، ئۆلتۈرۈنىدىمۇ، ياتقاندىمۇ اللە نى ئەسلىپ تۈرۈدۇ، ئاسمانانلارنىڭ ۋە زېمىننىڭ يارتىلىشىدا پىكىر يۈرگۈزىدۇ، (ئۇلار)" بەرۋەردىگارىمىز ! بۇنى بىكار يارتىمىدىڭ، سەمن پاكتۇر سەمن، بىزنى دوزاخ ئازابىدىن ساقلىغىن" (دەيدۇ) { . [ئىل شەران سۈرسى، 190 - 191 - ئايەتلەر]

((ئاسمانانلارنى ۋە زېمىننى يارتىش ئەلۋەتتە ئىنسانلارنى يارتىشىن كۆپ قىيىن بولسىمۇ، ئىنسانلارنىڭ كۆپى (بۇنى) بىلەيدۇ.)) [غافر سۈرسى، 57 - ئايەت]

((ئىبراھىمنىڭ (تەۋەعىد ھەققىدە) قەتى ئىشەنگۈچىلەردىن بولۇشى ۋۇچۇن، ئۇنىڭغا ئاسمانانلارنىڭ، زېمىننىڭ ئاجايىپلىرىنى كۆرسىتتۇق.)) [ئەنئام سۈرسى، 75 - ئايەت]

((ئۇلارغا تاكى قۇرئاننىڭ ھەق ئىكەنلىكى ئېنىق بولغۇچە، بىز ئۇلارغا (ئاسمان - زېمىن) ئەتقاپىدىكى ۋە ئۆزلىرىدىكى (قۇدرىتىمىزگە دالالەت قىلىدىغان) ئالامەتلىرىنى كۆرسىتىمىز، پەرۋەردىگارىگەندىن ھەممە نەرسىنى كۆرۈپ تۇرمىغانلىقى ئۇلارغا كۇپايىھ قىلمامدۇ؟!)), [فۇسىلهت سۈرسى، 53 - ئايەت]

، بېسىمىز يەنە مۇنداق دەيدۇ: ((زېمىندا ۋە ئۆزەگلاردا اللە قا چىن ئېتىقاد قىلىدىغانلار ئۇچۇن (اللە نىڭ قۇدرىتىنى ۋە بىرلىكىنى كۆرسىتىدىغان) نۇرغۇن ئالامەتلىر

ئەكسىچە، ھرقاچانكى الله نىڭ ھەدىيىتىدىن بۇرۇلۇپ كەتسە، كائىنات ھەققىدە ئەپسانە - خۇراپاتلارغا تولغان ئىدىيىگە قاراپ يۈزلىنىدۇ ياكى كائىناتىسى بەزى ھادىسە - سىرلارىنى توغرا ئىلمى ئۇسلۇب قوللىنىش ئارقىسىدا چۈشىنۋېپلىش ئىمكانييىتى تۇغۇلغاندىن كېيىن، تۆزىنى كۆككە كۆتۈرپ تەكمىبۇرۇلۇق قىلىشقا باشلايدۇ ... قۇرغان كەرمىن ئەندە شۇنداقلارنىڭ ھالىتىنى تۆۋەندىكىدەك بايان قىلغان : ((تۇلار ھاياتىسى دۇنيانىڭ تاشقى كورۇنۇشنىلا بىلدۈدۈ، تۇلار ئاخىرەتتىن (يەنى ئاخىرەت ھەققىدە ئويلىنىش ۋە ئەمەل قىلىشتىن) غەپلەتتە قالغاندۇرۇ)) [دۇم سۈرسى، 7 - ئايەت]

يەرشارنىڭ كائىناتتا تۇتقان ئورنى

يېقىنى مەزگىللەرگچە ئىنسانلار يەرشارنى كائىناتنىڭ مەركىزى، بارلىق سەييارىلەر ئۆزىنىڭ تەتراپىدا ئايلىنىدۇ، دەپ قاراپ كەلگەن. ئىلمى تەتقىقاتلار بۇ خاتالقىنى تۆزىتىپ، يەرشارنىڭ قوياش سىستېمىزنى ۋە باشقا يۈلتۈز - سەييارىلەرنى تۆز ئىچىكە ئالغان كەڭ ئالەمدىكى مۇكەممەل قۇرۇلۇشنىڭ ئىچىدىكى بىر كىچككىنە جىسم ئىكەنلىكىنى ئىسپاتلىسىدی.

سىستېمىزنى ئۇلارنىڭ خەمىسىلىك - فىزىكىلىق تەركىپ - خۇسۇسىيەتلەرىدىكى ئىچكى باغلەنىش قۇۋۇچتلىرىنى، ئۇلارنىڭ تۇزۇلۇش شەكىللەرى ۋە پەيدا بولۇش جەريانى بىلەن ئۆتۈشى، كەلگۈسىدىكى ھالەتلىرىنى كۆرسىتىدىغان بولدى .

بۇنىڭغا بىنائەن كائىنات تەتقىقاتى ئىلمى كۆسمولوگىيە (cosmology) ۋە ئالەمنىڭ كېلىپ چىقىش ئىلمى (cosmo genesis) تىن ئىبارەت ئاساسلىق ئىككى قىسىمغا ئايىرلاغان. بۇنىڭكى بەن كائىناتقا ئالاقدار نۇرغۇن تارماق پەنلەرنى (cosmic sciences) تۆز ئىچىكە ئالغان بىكىزلىق ئىلسىم ھېساپلىنىدۇ .

ھاياتىسى دۇنيانىڭ تاشقى كورۇنۇشنىلا بىلىدىغانلار

ئىنساننىڭ قەدىمى يەرگە دەسىىگەن چاغلاردىن باشلاپلا، كائىنات ھەققىدە تەپە كۆر قىلىشقا بېرىلگەنلىكى شەكسىز. الله تاثلا ئىنسانغا ئىلاھىي ۋەھىنىڭ تۇرۇك شەكىللەرىدىكى نۇرغۇنلىغان ئىشارەتلىرىنى نامايان قىلغانلىقىغا كۆرە، ھرقاچانكى ئىنسان ئۇ ئىشارەتلىرىنىڭ نىشانىغا قاراپ ئىنتىلسە، الله ئۆنۈڭغا بەلكىلەپ بەرگىنىكە ماس ئالدا ئۆزىنىڭ كائىناتىسى ھەققى ئورنىنى، بۇرچىنى ۋە ئالەم بىلەن بولغان ئالاقىسىنى چۈشىنىپ يېتەلەيدۇ.

ئىنساننىڭ بىلش دايرىسىدىن چەكسىز يراقلىشپ كېتىۋاتقان بۇ غايىت زور مۇسالىملىرىنى يېڭى ھاسىل بولغان ماددىلار تولدو ماقتا ... بىزنىڭ كائىنات ھەققىدىكى كۆپ قىسىم مەلۇماتلىرىمىز ئاساسىي جەھەتنىن يەرشارى ۋە ئۇنىڭدىكى ماددىلارنى، يەرشارىغا چۈشكەن مېتىۋەتلىارنى تەتقىق قىلىشتىن ھاسىل بولغاچقا، ئالدى بىلەن يەرشارى ھەققىدە توختىلىپ، ئاندىن كائىنات ھەققىدە سۆزلىشىمىز زۆرۇ.

يەرشارى

ئىنسانلار ياشاؤاتقان يەرشارى دەپ ئاتىلىدىغان بۇ شار شەكىللەك قاتىق يۇلتۇزنىڭ دېئامېتىرى 12740 كېلۆمېترغا يېتىدۇ ، ئوتتۇرۇچە رادىئوسى 40042 كېلۆمېتىر، يۇزنىڭ كۆلسى 510 مىليون كۈدرات كېلۆمېتىرىدىن سەل ئاشىدۇ، ھەجمى بولسا مiliارد كۆپ مېتىرىدىن سەل جىراق؛ ئوتتۇرۇچە زىچلىقى 5.5 cm^3 / كىرام، بۇنىڭغا ئاساسەن ئۇنىڭ ماسىسى 5976 مىليون تونىسغا تەڭ كېلىدۇ . (تەخىنەن 1026×6).

يەرىيۇزنىڭ توقتىن ئۆچ قىسىمىنى سۇلار قاپلاپ تۇرىدۇ، بۇ ئوکيان سۇلىرىنىڭ ئوتتۇرۇچە چوڭقۇرۇلىقى تەخىنەن تۆت كېلۆمېتىر (يەنى 3795 مېتىر) كېلىدۇ.

قۇياش سىستېمىسى بولسا، قۇياشىمىزغا ئوخشاب كېتىدىغان تەخىنەن 400 مiliارت يۇلتۇزنى ئۆز ئىچىگە ئالغان سامان يولى سىستېمىسىنىڭ بىر قىسىمىدۇر. شۇنداقلا ئاشۇ مiliارتلىغان يۇلتۇزلارنىڭ ھەربىرى خۇددى بىزنىڭ قۇياش سىستېمىزدىكى توققۇز سەيىلەر ۋە باشقۇا هەمرا - جىسىملارغا ئوخشاش سانسزلىغان سەيىلەر - ھەمراalar ئۆز ئەتراپىدا ئايلىنىپ تۇرىدىغان سىستېمىلارنى تەشكىل قىلغان ...

سامان يولى سىستېمىسى " يەرىلىك يۇلتۇزلا تەڭ كېلىدىغان، دېئامېتىرى ئۇن مiliyonلىغان نۇر يىلىغا كېلۆمېتىرغا تەڭ كېلىدۇ" (گالاكتىكلار تۆپلىسىنىڭ بىر قىسىدىن ئىبارەت. " يەرىلىك يۇلتۇزلا تۈركۈمى" مۇ ئۆز نۆۋىتىدە ئۆزىدىن تېخىمۇ چوڭ گالاكتىكلاردىن بىر پارچە بولۇپ، بۇلارمۇ ئۆزىدىن تېخىمۇ چوڭ تۆپلارنىڭ بىر قىسىنى تەشكىل قىلىپ، غايىت زور يۇلتۇزلا سىستېمىسىنى ھاسىل قىلىدۇ ...

ئالىملار يۇلتۇزلا تۆپلا ملىرى ئاراللىرى ياكى گالاكتىكا توپلىرى شەكىلدە دۇنيا ئاسىمىنىنىڭ بىر بۇلىكىدە ئۆزۈپ يۈرگەن 200 مiliوندىن كۆپرەك يۇلتۇزلا تۆپلىنى ساناب چىققان، بۇ يۇلتۇزلا تۆپلىرىنىڭ بىر - بىرى بىلەن بولغان ئارىلىقلرى نۇر تېزلىكىگە يېقىن كېلىدىغان سۈرئەتتە (نۇر بىر سېكۈننەتتا تەخىنەن 300,000 كېلۆمېتىر يول ماڭىدۇ) بارماقتا ...

الله تائلا هەق سۆزىگەن: ((مەيلى يەرىيۈزىدە ماڭىدىغان ھايۋان بولسۇن، مەيلى شىككى قانسى بىلەن تۈچىدىغان ئۇچار قوش بولسۇن، ھەممىسى سلمىرگە ئوخشاش ئۇمىمەتلەردەر. لەۋەلەمەپۈزدە ھېچ نەرسىنى چۈشۈرۈپ قويىمىدۇق. كېيىن ئۇلار پەرۋەرىدىگارىڭىڭ دەركاھىغا قايىتىدۇ)). [ئەنئام سۈرسى، 38 - ئايەت]

يەرشارىدىكى بارلىق ماددىلار، سۇ، ھاۋا، ھاياتلىق تۈرلىرى ۋە بىزگە مەلۇم بولغان ئالەمدىكى بارلىق ماددىلار توختىماستىن ھەركەت قىلىپ تۈرغاچقا ھاياتلىق داۋاملىشىدۇ.

يەرشارىنىڭ سىرتقى قىسىمدا قېلىنىلىقى تەخىمنىن 15 - 62 كېلۆمبىترغا تەڭ كېلىدىغان تاش پوست قەۋىتى بار بولۇپ بۇ قەۋوت مۇنۇلاردىن تەشكىل تاپقان:

* يەر پوستى . بۇنىڭ قېلىنىلىقى قۇرۇقلۇقلاردا 30 - 50 كېلۆمبىتر ئەتراپىدا، دېڭىز ئوکيانلارنىڭ تېكىدە 5 - 8 كېلۆمبىتر ئەتراپىدا بولۇدۇ.

* يەرىيۈزىنىڭ يۇقۇرقى قەۋىتى . بۇ قەۋەتنىڭ قېلىنىلىقى قۇرۇقلۇقلاردا تەخىمنىن 35 - 100 كېلۆمبىترغا، دېڭىز ئوکيان ئاستىدا بولسا 57 - 65 كېلۆمبىترغا يېتىدۇ.

يەرشارىنىڭ تاش پوستىنىڭ تېكىدە بىر نەچە ئىچكى قەۋەت رايونلىرى بار بولۇپ، ئۇلار سىرتىدىن ئىچكى قاراپ تەرتىپ بويچە تۆۋەندىكىدەك جايلاشقان :

قۇرۇقلۇقلارنىڭ دېڭىز يۈزىدىن ئۆتۈرۈچە ئىكىزلىكى 840 مېتىر. قۇرۇقلۇقتىكى ئەڭ ئىكىز چوققا - چومولامَا چوققىسىنىڭ دېڭىز يۈزىدىن ئىكىزلىكى 8848 مېتىر .

ئەڭ چۈقور دېڭىز چۆكمىسى فلىپپن ئاراللىرى ئەتراپىدا بولۇپ، 11033 مېتىرغا يېتىدۇ. يەشارى يۈزىنى بەلكىلىك خىمىلىك تەركىبىتىكى ھاۋا قاتلىمى قاپلاپ تۇرمۇدۇ، ئىكىزلىكەنسىرى ھاۋانىڭ بېسىمى كېمىيپ بارغاچقا، يەر يۈزىدىن 40 كېلۆمبىتر ئىكىزلىكتە ھاۋا بېسىمى يوق دېيمىلىك.

ئالەمنىڭ بىزگە مەلۇم بولغان قىسىمغا يەرشارىدىن قانچە يەراق بولغانسىرى شۇنچە ئازىيىپ باردىغان يۈلتۈزۈلەر ئارا ماددا دەپ ئاتلىكىدىغان كازىسمان ماددىلار تولۇپ تۇرمۇدۇ.

لەۋەلەمەپۈزدە ھېچ نەرسىنى چۈشۈرۈپ قويىمىدۇق
يەرشارىدىكى قۇرۇقلۇق ۋە دېڭىز ئوکيانلاردا خىلمۇ . خىل ئۆسۈملۈك، ھايۋانات، ئىنسان - جىنلار بولۇپ مىلىيارتلۇغان جانلىقلار ياشайдۇ. بىز ئۇلارنىڭ ئىچىدىن ھازىرغىچە ئىككى مىليون ئەتراپىدا ھاياتلىق تۈرلىرىنى بايقات يەتتۈق، بۇ ھاياتلىق تۈرلىك تۈرلۈك ئائىلە، ئەترەت ، توب ۋە گورۇملارغاغا بولۇنىدۇ. ئالىسلام كۆنسىرى يېڭى ھاياتلىق تۈرلىرىنى بايقات خاتىرىلىمەكتە...

يەتتە قەۋەت زېمن دېگەن نېمە؟

بەلكىم مەزكۇر يەتتە قاتلام اللە تائلا قۇرئان كەرمىدە تۆۋەندىكىدە ئىتاب تۇتكەن يەتتە قەۋەت يەرنى كۆرسەتسە كېرىك : ((اللە يەتتە قات ئاسماننى ياراتتى، زېمىننىمۇ ئاسمانلارغا ئوخشاش (يەنى يەتتە قىلىپ) ياراتتى. اللە نىڭ ئەرى تۈلەرنىڭ ئارىسىدا جارى بولۇپ تۇرىدۇ. (سەلمىرىك بۇنى بىلدۈرۈشۈم) اللە نىڭ ھەممىگە قادر ئىكەنلىكىنى وە اللە نىڭ ھەممە نەرسىنى تولۇق بىلدۈغەنلىقنى بىلىشكىلار تۈچۈندۈر)). [تالاق سۈرسى، 12 - ئايەت]

شۇنداقلا قۇرئان كەرم ئاسمانلارنى ((اللە يەتتە ئاسماننى ئۇستىمۇ - ئۇست ياراتتى)) [مۇلك سۈرسى، 3 - ئايەت] دەپ تەسوېرىلىكىننەك، يەتتە قات يەرمۇ ئۇستىمۇ - ئۇست، يەنى سرتقى قەۋەتى ئىچكى قەۋەتىنى ئوراپ تۇرىدىغان ھالىتە بولغۇنى ھەق، بىز يەرشارىدىن بىلىپ يەتكەن يەتتە قەۋەت مانا مۇشۇنداق ھالىتە جايلاشقان .

يەرشارىنىڭ قاتىققى تاشلىق پوستى

يەرشارىنىڭ پوستى وە يۇقۇرى سرتقى قاتلىمى قاتىققى تاشلىق پوستىتىن ئىبارەت بولۇپ، بۇ تاشلىق پوست 62 - 150 كېلومېتىر چوڭقۇرۇققا قەدەر يەرشارىنى تامامەن تۇرىغان يېرىقلارنى ھاسىل قىلىپ ناھايىتى زور تورسىمان

* سرتقى قاتلام . بۇ قەۋەت يەرشارىنىڭ ئۇستىنلىكى قىسىغا ۋەكىللەك قىلىدۇ، 700 كېلومېتىر چوڭقۇرۇققا قەدەر سوزۇلىدۇ. بۇ قاتلام ئېرىش نۇقتىسغا يېقىن ھالقىتىكى يۇقۇرى گرادۇسلۇق، يۇقۇرى بېسىلىق يۇمشاق ئاقما جىسمىلاردىن ئىبارەت وە بۇ قەۋەتتىكى ماددىلار ئېلاستىكىلىق خۇسۇسىيەتكە ئىگە.

* * ئوتتۇرا وە تۆۋەن قاتلام. بۇ قەۋەت 2900 كېلومېتىر چوڭقۇرۇققىچە سوزۇلغان بولۇپ، قانچە چوڭقۇرۇلغانسىپىرى شۇنچە يۇقۇرى زېچلىققا ئىگە، ئىنتايىن يۇقۇرى بېسىلىق وە يۇقۇرى گرادۇسلۇق قاتىققى ماددىلاردىن تەركىپ تاپقان .

* يەرنىڭ سرتقى يادروسى . بۇ قەۋەت ئاساسىن تۆمۈر، نىكىل وە ئاز مقداردىكى كۈڭگۈرт (ياكى سېلىپكۈن) دىن تەركىپ تاپقان سۈيۈق ماددىلاردىن تۈزۈلگەن. چوڭقۇرۇقى تەخمىنەن 5200 كېلومېتىر. ئادەتتە بۇ قەۋەت " سۈيۈق يادرو " دەپ ئاتىلىدۇ.

* يەرنىڭ ئىچكى يادروسى . بۇ تۆمۈر، نىكىل وە كۈڭگۈرт ياكى سېلىپكۈن قاتارلىق بەزى ئېلىمنتلاردىن تەركىپ تاپقان قاتىققى شارسىمان جىسمىدىن ئىبارەت. دېئامېتىرىنىڭ يېرىمى 1170 كېلومېتىر ئەتراپىدا. بۇ قەۋەت ئادەتتە يەر يادروسى دەپ ئاتىلىدۇ .

ئايلىنىپ چىققان ۋاقتى 365 كۈن نەچچە سائەت بىر شەمسىيە يىلى ھېسأپلىنىدۇ.

بۇنىڭ بىلەن بىللە يەرشارى منۇتىغا 27.8 كېلومبىتر سۈرئەتتە ئۆز ئوقى ئەتراپىدا ئايلىنىدۇ. بۇنىڭدىن پەسىلەر بويىچە ئۆزۈن قىسىلىغى ئېشىپ ياكى كەملەپ تۈرىدىغان، كېچە - كۈندۈزگە بولۇنگەن بىر كۈن كېلىپ چىقىدۇ. پەسىلەرنىڭ ئۆزگىرىشى بولسا، يەرشارىنىڭ ئۆز ئوقى ئەتراپىدا ئايلىنىش ئوقىنىڭ قۇياش ئەتراپىدا ئايلىنىش ئوربىتىسغا نسبەتنى 23، 30 بولۇڭ ھاسىل قىلغان حالدا قىڭىر بولىدىغانلىقىدىن كېلىپ چىقىدۇ.

نېمە ئۆچۈن كېچە - كۈندۈز قوغلىشىپ تۈرىدۇ؟

يەرشارىنىڭ ئۆز ئوقى ئەتراپىدا ئايلىنىش سۈرئىتى بىر ئەسر ئىچىدە بىر سېكۈنتنىڭ بىر نەچچە قىمىدىن بىرىكە تەڭ كېلىدىغان مىقداردا ئاستىلاپ بارماقتا.

بۇ ئەمئاڭ ئالەملەك تاتىشىش كۈچىنىڭ تەسىرىدىن كېلىپ چىققان تورمۇزلىنىش خاراكتېرىلىق جەريان سەۋىيدىن پەيدا بولغان. يەرشارىنىڭ ئۆز ئوقى ئەتراپىدا ئايلىنىش سۈرئىتىنىڭ بۇنداق داۋاملىق ئاستىلىشى شۇنى كۆرسىتىپ بېرىدۇكى، يەرشارى دەسلەپتە يارىتىلغان چاغدا ئۆز ئوقى ئەتراپىدا ناهايىتى تېز سۈرئەتتە ئايلىغان ھەمە دەسلەپكى بىر كېچە - كۈندۈز ۋاقت توتتۇت سائەتتەن ئاز

ھالىتتە يېرىلىدۇ، نەتىجىدە بۇ سىرتقى پوست نۇرغۇنلىغان "يەرىزى تاشلىق قاتلىمى" دەپ ئاتالغان تاش قاتلاملىرىنى ھاسىل قىلىدۇ. بۇ خىل تاش قاتلاملىرى يەرشارىنىڭ سىرتقى قاتلىمى رايونىدىكى ئىچىكى ھەرىكەتنىڭ تۈرتكىسىدە قوزغلۇپ، بىر بولسا بىر - بىرىدىن يېراقلىشىشقا باشلايدۇ - دە، دېڭىز - ئۆكىانلارنىڭ ئاستىدىكى جىلغىلارنىڭ كەڭىشىنى كەلتۈرۈپ چىقىرىدۇ، ياكى بۇ تاش قاتلاملار بىر - بىرىكە قىستىلىپ سوقۇلۇش نەتىجىسىدە تاغ تىزمىلىرىنىڭ پەيدا بولۇشىنى كەلتۈرۈپ چىقىرىدۇ.

بىزىدە ئۇلار ئۆزئارا قىستىلىپ ھەرىكەت قىلىدۇ. بۇ تاش قاتلاملارنىڭ يېرىلغان جايىلىرىدا، بولۇپمۇ بىر - بىرىكە سوقۇلدىغان رايونلىرىدا يەر تەۋەش ۋە ۋولقان پارتىلاشلار كۆپ يۈز بېرىپ تۈرىدۇ. يەرشارىنىڭ تاش قاتلاملىرى ھەرىكەت قىلىدۇ ۋە 10 سانتىمېتر ئارىلىققا تەڭ كېلىدىغان مىقداردا ئىنتايىن ئاستا سۈرئىت بىلەن ھەرىكەت قىلىدۇ ۋە مىليونلىغان يىللار جەريانىدا ئۆزىنىڭ تەسىرى ناهايىتى زور بولىدۇ.

قۇياش سىستېمىسىدىكى سەييارىلمۇر ئىچىدە يەرشارى قۇياشقا يېراقلىق جەھەتتە 3 - ئورۇندا تۈرىدۇ، يەرشارى بىلەن قۇياشنىڭ ئارىلىقى تەخىمنىن 150 مىليون كېلومبىتر بولۇپ، قۇياشنىڭ ئەتراپىدا ئېلىلىپس شەكىللەك ئوربىتىنى بويلاپ سېكۈننىغا تەخىمنىن 30 كېلومبىتر تېزلىك بىلەن ئايلىنىپ تۈرىدۇ ۋە قۇياشنى تولۇق بىر

ئۆزگىرپ شەرقىن غەربىكە قاراپ ئايلىنىش يۈز بېرىپ، قۇياش غەربتىن چىقىپ شەرققە ئۇلتۇرۇشقا ئوخشاش ھادىسە كېلىپ چىقىدىغان كۈنلەر كېلىدۇ، بۇ ئەھۋال يۈز بېرىشتىن ئىلگىرى، رەسۇلىمىز دەجىجال ھەقىقىدە ئالدىن خەقىر بەرگىنىدەك، كۈندۈز كېچىدىن ئالاهىدە ئۆزۈن بولدىغان نورمالسىز مەزگىل بارلىققا كېلىدۇ ...

ئۆلۈغ مۆجمۇز - تارتىش كۈچى

يەرشارى ئاجايىپ مۇۋازىنەتلىك جىسم، ئەڭمەر يەرنىڭ تارتىش كۈچى بولمايدىغان بولسا، ئۇنىڭ تەركىبلىرى بىر - بىرىگە يېپىشىپ جۈغلەنىپ شار شەكىلگە كەلمەس ئىدى؛ ئەڭمەر يەرشارى ئۆز ئۇقى ئەتراپىدا ئايلانمايدىغان بولسا، مەركەزدىن قاچقۇچى كۈچنىڭ تەسىرى بولمايتى - دە، ھازىرقىدەك سەل ئېللەپس شەكىلىدىكى شار جىسىغا ئايلانمايتى .

ئەڭمەر يەر يۈزىدىكى تاشلارنىڭ خىمىلىك تەركىبلىرى وە ئۇلارنىڭ زېچلىقى بولمىغىندا، دېڭىز ئۆكىانلارنىڭ چوڭقۇر جىلغىلىرى، تۈزلهكلىكلەر وە تاغ چوققىلىرى قاتارلىق يەر يۈزىنىڭ ئىكىز - پەسىلىك ھالەتلىرى شەكىللەنمەيتى؛ ئەڭمەر يەرشارىنىڭ ئېچكى قىسىلىرىدىكى دائىمىلىق ھەرىكەت وە ئۇنىڭ يەر شارى سىرتقى پۇستىغا كۆرسىتىدىغان تەسىرىلىرى بولمىغىندا،

بولغان، يەرشارى دەسلەپكى يارىتىلغان چاڭدىكى بىر يىل بولسا، 2200 كۈندىن كۆپ بولۇپ، مۇشۇنداق ئاھايىتى ئۆزاق كۈنلەر تەدرىجى ھالدا كەملەپ، ئاخىرى ھازىرقى بىر يىل 365 كۈن بولدىغان ھالەتكە ئۆتكەن .

الله تائالا قۇرئان كەرمىدە 1400 يىل ئىلگىرپلا بۇ خىل ئەھۋالنى بىزگە ئىشارە قىلغانلىقىنى كۆرۈڭ : ((شوبەسىزكى، پەرۋەردىكارىڭلار الله ئاسماڭلارنى وە زىمىنسى ئالىتە كۈندە (يەنى ئالىتە دەۋىدە) ياراتتى. ئاندىن ئۆلۈغلىقىغا لايق دەۋىشتە ئەرىش ئۆستىدە قارار ئالدى. الله كېچە بىلەن (يەنى كېچىنىڭ قاراڭغۇلۇقى بىلەن) كۈندۈزنى يېپىدۇ، كېچە بىلەن كۈندۈز بىر - بىرىنى تېز سۈرئەتتە قوغلىشىدۇ...))، [ئەئەف سۈرسى، 54 - ئايەت]

كېچە - كۈندۈز تىلغا ئېلىنىغان ئايەتلەرنىڭ ئىچىدە يۇقۇرقى بىرلا ئايەتتە "ھەسيسا" كەلىمسى، يەنى "ناھايىتى تېز سۈرئەت" تىلغا ئېلىنىغان، چۈنكى بۇ ئايەت يارىتىلىشنىڭ باشلىنىشى بىلەن مۇناسىۋەتلىك. الله ئاخىرقى پەيغەمبەر بولغان ئۆلۈغ دەسۇلىمىزغا چەكسىز دەھەتلىر قىلىسۇنکى، ئۇ 1400 يىلدىن كۆپ ۋاقت بۇرۇنلا بىزگە قىيامەتنىڭ چوڭ ئالامەتلىرىدىن بىرى قۇياشنىڭ غەربىدىن چىقىشىدىن ئىبارەت ئىكەنلىكىنى بايان قىلغان ئىدى .

ھازىرقى زامان ئىلم - پىنى بۇنداق ئەھۋالنىڭ يۈز بېرىدىغانلىقىنى تەكتىلەيدۇ، يەنى يەرشارىنىڭ ئۆز ئۇقى ئەتراپىدا ئايلىنىش سۈرئىتى داۋاملىق ئاستىلاش نەتىجىسىدە، چوقۇم يەرشارىنىڭ ئايلىنىش يۇنىلىشى

يۈزىنىڭ گرادۇسى مۇتلەق 100:400 گرادۇس ئارىلىقىدا بولىدۇ، يەنى كېچىلىك گرادۇسى 173 گرادۇس، كۈندۈرى چۈش ۋاقتىلىرىدا 127 گرادۇس ئەتراپىدا بولىدۇ . ئاي شارى بىزگە ئەڭ يېقىن ئاسمان جىسمى بولغانلىقتىن، ئۇنىڭ ئايلىقىنىش ھەرىكتى يەر شارىدىكىلەر ئۆچۈن ئەڭ ئۇنىملىك كالىندا لىق رولىنى ئوينىدۇ.

قۇياش

قۇياش بولسا، دېئامېتىرى تەخىمنەن بىر يېرمى مىليون كېلۆمېتىر كېلىدىغان ئادەتتىكى بىر يۈلتۈزدىن ئىبارەت. ئۇنىڭ زېچلىقى 1.25 gm/cm^3 1.25gm/cm³ بولۇپ، يەرشارى زېچلىقىنىڭ 4/1 گە توغرا كېلىدۇ، ماسىسى ئىككى مىڭ تەريللىسيون توننا بولۇپ، يەرشارى ماسىسىنىڭ 335 مىڭ ھەسىسىگە توغرا كېلىدۇ.

قۇياش باشقا ھەرقانداق ئادىدى يۈلتۈزلارغا ئۇخشاش، الله نىڭ قۇدرىتى بىلەن ئۆز ئىچىگە جۈغلۇشىپ تۇرىدىغان ھىdroگېن كاىرىدىن تۈزۈلگەن ناھايىتى زور كاز شارى بولۇپ، ئۇنىڭدىكى ھىdroگېن ئاتوملىرى يادROLىرى بىر - بىرى بىلەن قوشۇلۇپ گېلىي كازىنى هاسىل قىلغان يادROLۇق پارتلاش جەريانىنى داۋاملاشتۇردىۋ ۋە گېلىي ئاتوملىرى بىرىكىپ، ئاتوم ئېغىلىقى تېخىمۇ يۇقۇرى بولغان ئېلىمىتتىلارنى شەكىللەندۈرۈپ تۇرىدۇ. ھىdroگېن كازى

يەرشارىنىڭ ھاۋا، سۇ، ھاياتلىق دايىنلىرىنىڭ توخىتماس پائالىيەتلەر بولمىغىنىدا ؛ يەر يۈزىگە ئاقار يۈلتۈز ۋە مېتىئورتىلار چۈشۈپ تۈرمىغىنىدا ... يەر شارىنىڭ مۇۋاازىنىتى بۇزۇلۇپ، ھاياتلىقا پايدىلىق شاراشت يوقىلار ئىدى ...

ئاي شارى قانداق نەرسە؟

ئاي بولسا يەرشارىنىڭ كېچىك بىر ھەمراسىدىن ئىبارەت. ئۇنىڭ دېئامېتىرى تەخىمنەن يەرشارى دېئامېتىرىنىڭ تۆقىن بىرگە تەڭ كېلىدۇ. (3476 كېلۆمېتىر). ئاي شارى يۈزىنىڭ كۆللىمى 38 مىليون كۈادرات كېلۆمېتىر، ئۆتۈرۈچە زېچلىقى 3.36 gm/cm^3 , 3.36gm/cm³ تارقىش كۈچى بولسا، يەرشارى تارتىش كۈچىنىڭ 6/1 گە توغرا كېلىدۇ.

ئاي شارى يەر شارىنىڭ تەتراپىدا چەمبەر شەكىللەك ئوربىستىدا ئايلىنىپ ھەرىكتە قىلىدۇ. بۇ چەمبەرنىڭ دېئامېتىرىنىڭ يېرىمى 356 كېلۆمېتىرىدىن 407 كېلۆمېتىرىغە، بۇنىڭغا ئاساسەن ئايلىنىڭ يەرشارى بىلەن بولغان ئارىلىقى ئۆتۈرۈچە 384 مىڭ كېلۆمېتىر كېلىدۇ.

ئاي شارى 27.5 كۈندە يەرشارىنىڭ ئەتراپىدا تولۇق بىر قېتىم ئايلىنىپ چىقىدۇ ھەم بۇ ۋاقتىنىڭ ئۆزىدە ئۆز ئوقى ئەتراپىدىمۇ بىر قېتىم ئايلىنىدۇ. ئاي شارى

قۇياش ھەر سېكۈنتسىغا 4.6 مىليون تۈننىغا يېقىن ئېنېرىگىيە خاراكتېرىلىق ماددىلارنى يوقتىپ، ماسىسى كەمەپ بارىدۇ. بۇ شۇنى كۆرسىتىدۇكى، الله باشقا بىر خىل شەكل بىلەن قۇياشنىڭ تۆرمىنى ئاخىرلاشتۇرمۇغان ھالەتتىمۇ، يۇقۇرقى سەۋەب بىلەن مۇقەررەر ھالدا قۇياش ئاخىرى يىمىرىلىدۇ.

قۇياش سىستېمىسى

يەرشارى قۇياش ئەتراپىدا ئايلىنىدىغان توققۇز سەييارنىڭ بىرى بولۇپ، بۇلارنىڭ ھەممىسى بىرلىكتە "قۇياش سىستېمىسى" دەپ ئاتىلىدۇ، قۇياش ئەتراپىدا ئايلىنىدىغان بۇ توققۇز سەيياره ئىچىدىن سرتىغا قلاراپ تۆۋەندىكى تەرتىپ بويچە تىزىلغان:

مېركۈرى، ۋېسرا، يەرشارى، مارس، يۇپىتىر، ساتۇرن، ئۇران، نېپتون، پلوتون.

مېركۈرى، ۋېسرا، يەرشارى، ھەر شارىنىڭ مارستىن ئىبارەت دەسلەپكى تۆت سەيياره ئادەتتە ئىچكى سەييارلەر ياكى قاتىقى سەييارلەر دەپ ئاتىلىدۇ. ئەمما باشقا بەش سەيياره سرتىقى سەييارلەر ياكى كازىسمان سەييارلەر دەپ ئاتىلىدۇ.

قۇياش بىلەن ئۇنىڭ ئەتراپىدا ئايلىنىدىغان سەييارلەرنىڭ ئارىلىقى ھەر خىل بولۇپ، 58 مىليون

قۇياش ماسىسىنىڭ 70% نى، گېلىي گازى تەخمىنەن 28% ئۆكىپكىن قاتارلىق ماددىلار ھاسىل قىلىدۇ.

قۇياش يۇرىنىڭ ئىسىقلقى 6000 گرادۇسقا يېتىدۇ. قۇياش تاجى دەپ ئاتىلىدىغان يالقۇنلارنىڭ ئىسىقلقى بىر مىليون سىلسىيە گرادۇسقىچە بارىدۇ، ئىسىقلقى دەرجىسى قۇياش مەركىزىنىڭ ئىسىقلقى دەرجىسى 15 مىليون سىلسىيە گرادۇس ئەتراپىدا كېلىدۇ. شۇنداقلا قۇياش مەركىزىكە قلاراپ ئىسىقلقى دەرجىسىنىڭ ئېشىش بىلەن، بېسىم ۋە زىچلىقىمۇ ئېشىپ بارىدۇ.

قۇياشنىڭ دېئامىتىرى 400,000 مىڭ كېلومېتر ئەتراپىدا بولۇپ، قۇياش ئەتراپىنى تەخمىنەن 300,000 كېلومېتر قىلىنلىقتىكى رادىئاتىسىيە رايونى ۋوراپ تۆرىدۇ، ئۇنىڭ ئۆستىدە تەخمىنەن 200,000 كېلومېتر قىلىنلىقتىكى تۇتاشتۇرغۇچى بەلۋاغ بار بولۇپ، ئۇنىڭدىن كېسىنلىكى نۇرلۇق بەلۋاغنىڭ ئۇمۇمى قىلىنلىقى 500,000 كېلومېترغا يېتىدۇ؛ ئاندىن كېسىن مىڭلىغان كېلۈنلەرغا سوزۇلغان دەگلىر بەلۋىغى باشلىنىدۇ ۋە مىليونلۇغان كېلۈنلەرغا سوزۇلغان قۇياش يالقۇنى ۋە بورانلىرى مۇشۇ بەلۋادىن سىرتقا ئېتىلىپ چىقىدۇ.

قۇياشنىڭ ماڭبىت كۈچى تەسىرى قۇياش سىستېمىسى چېڭىرسىنىڭ سىرتىغىچە بارىدۇ ۋە قۇياشنىڭ تەسىرى ئاستىدىكى رايونلار "قۇياش رايونى" دەپ ئاتىلىدۇ.

يېقىن كېلىدۇ، يۇپىتېرىنىڭ ئەتراپىدا ئاز بولغاندىمۇ 16
ھەمرا ئايلىنىپ تۇرىدۇ. ساتۇرىنىنىڭ ئەتراپىدا بولسا 20 دىن
ئارتاۇق سەيياره ئايلىنىدۇ، بۇنىڭدىن سىرت، بۇ سەييارىنىڭ
ئەتراپىدا ناھايىتى زور ھالقا شەكلىنى حاسىل قىلغان
مىليونلىغان ئۇشاق ئاسمان جىسىمىلىرى بار.

يۇپىتېرىنىڭ بىر يىلى يەرشارىنىڭ 11.9 يىلىغا تەڭ
كېلىدۇ. ساتۇن، ئۇران، نېپتون وە پلوتونلارنىڭ بىر يىلى
تەرتىپ بويچە يەرشارىنىڭ 29.5، 84، 165، 284.5
يىلىغا باراۋۇر كېلىدۇ.

يۇقۇرقىلاردىن بىزنى يەر شارىغا ئۇرۇنلاشتۇرغان الله
نىڭ رەھىمەتىنىڭ كاتىلىقىنى كۆرۈۋەلايمىز ! ...

ئۇشاق سەييارىلەر بەلبىخى

قۇياش سىستېمىسىدىكى سەيياره - يۇلتۇزلاردىن
سىرت يەندە بۇ سىستېمىدا نۇرغۇنلىغان ئۇشاق سەييارىلەر
ۋە قۇيرۇقلۇق يۇلتۇزلار بار ، مەسىلمەن، مارسنىڭ
ئوربىتىسىنىڭ سىرتىدا "ئۇشاق سەييارىلەر بەلبىخى" دەپ
ئائىلىدىغان، قۇياشنىڭ ئەتراپىدا ئايلىنىدىغان نىسبەتنەن
كىچىك ئالىم جىسىمىرىدىن تەركىپ تاپقان بەلباغ بار
بولۇپ، ئۇلارنىڭ ئەڭ چوڭىنىڭ دېئامېتىرى 920
كېلومبىترىغا يېتىدۇ، ئەڭ كىچىكلىرى بولسا قۇم
دانىسچىلىك كېلىدۇ. قۇياش ئۆزىنىڭ زور تارتىش كۆچى

كېلومبىتردىن بەش مىليارت 5900 مىليون كېلومبىتر غىچە
بارىدۇ. بۇ سەييارىلەر ئىچىدە مېركۇرى بىلەن ۋېنەرانىڭلا
ئەتراپىدا ئايلىنىدىغان ھەمەرى يوق.

شۇنداقلا ۋېنەرا يەرشارىنىڭ ئايلىنىش يۆنلىشكە
قارسۇ قارشى ئايلىنىدىغان بىردىن - بىر سەيياره
ھېسأپلىنىدۇ. مېركۇرى يۇزىنىڭ ۋوتتۇرچە ئىسىقلىقى
465 سىلسىيە گرادۇس بولۇپ، ئۇ قۇياش سىستېمىسىدىكى
سەييارىلەر ئىچىدە گرادۇسى ئەڭ يۇقۇرى سەييارىدۇ .

قۇياش سىستېمىسىدىكى ھەر قايىسى سەييارىلەرنىڭ
ھەجمى ۋە ئۆز ئۇقى ئەتراپىدا ئايلىنىش سۇدۇتىنىڭ
ئوخشىما سلىقى سەۋەبىدىن ئۇلاردىكى كېچە - كۈندۈزىنىڭ
ئۆزۈن - قىسىقلىقىمۇ زۇر پەرقىلىنىدۇ ھەمە بۇ
سەييارىلەرنىڭ ھەر - بىرىنىڭ قۇياش ئەتراپىنى تولۇق بىر
قېتىم ئايلىنىپ چىققان ۋاقتى شۇ سەييارىگە نىسبەتنەن بىر
يىل ھېسأپلىنىدۇ. مەسىلمەن، مېركۇرىنىڭ بىر كۈن
ئۆزۈنلۈقى ئۇنىڭ بىر يىلىنىڭ كۆپ قىسىم ۋاقتىنى
ئىگىلەيدۇ. ۋېنەرانىڭ بىر كۈنى بولسا، ئۇنىڭدىكى بىر
يىلدىن خېلى ئۆزاق بولىدۇ. مارسنىڭ بىر كۈنى يەرشارىنىڭ
بىر كۈن ۋاقتىغا ئاساسەن يېقىن كېلىدۇ. ئەمما مارسنىڭ
پەسىل ئۆزگەرىشى يەرشارىدىكى پەسىللىرىگە نىسبەتنەن
ئۆزاقراق بولىدۇ .

يۇپىتېر قۇياش سىستېمىسىدىكى ئەڭ چوڭ سەيياره
بولۇپ، ئۇنىڭ ھەجمى قۇياش سىستېمىسىدىكى باشقا
بارلىق سەييارىلەرنىڭ ئومۇمى ھەجمىنىڭ بىر ھەسىسىگە

ئارقىلىق قۇياش سىستېمىسىدىكى بارلىق چوڭ - كىچك جىسمىلارنى كونترول قىلىپ تۇرىدۇ ھەمەدە ئۇ ئاشۇ بارلىق جىسمىلارنىڭ يۈزىدىكى ئىسىقلقىق ۋە يۈرۈقلۈق ئېنېرىگىيەسىنىڭ مەنبەسى ھېسپالىنىدۇ.

ئاسماندىكى بارلىق يۈلتۈزۈلەرنىڭ ئەتراپىدا ئايلىنىپ تۇرىدىغان ئۆزىگە تەۋە سەيىلەلىرى، ھەمرالرى، قۇيرۇقلۇق يۈلتۈزۈلەر ۋە ئۇشاقا ئالم جىسمىلارنى بار بولۇپ، ئۆلەر خۇددى بىزنىڭ قۇياش سىستېمىزغا ئوخشاش سانسىزلىغان سىستېمىلارنى شەكىللەندۈرۈپ، بۇلارنىڭ ھەممىسى سامان يولى سىستېمىسىنىڭ مەركىزى ئەتراپىدا 200 نۇر يىلدا تولۇق بىر قېتىم ئايلىنىپ چىقىدۇ دەپ قارىلىدۇ.

خۇلاسە كalam

بىز ئاسمان بوشلۇقىدا كۆرۈۋاتقان بارلىق يۈلتۈزۈلەر، اللە ئائىلا تۆۋەندىكى ئايىتتە تەسۋىرىلىكمن دۇنيا ئاسمىنىنىڭ بىر قىسىمىدىن ئىبارەت:

((ئەڭ يېقىن ئاسمانىنى چىراقلار) (يەنى يۈرۈق يۈلتۈزۈلەر بىلەن بېزىدۇق)) [مۇلۇك سۈرسى، 5 - ئايەت] ئاسمانىنى ئىدراك قىلىشىمىزنىڭ ۋاستىسى يۈلتۈزۈلەر، ھالبۇكى يۈلتۈزۈلەر ئەڭ يېقىن ئاسمىنىنىڭ زىننتى قىلىنغان. ئەمما قالغان ئاسمانلار بولسا، ئۇلارنىڭ قانداقلقىنى بىزنى ۋە ئۇلارنى ياراتقۇچى اللە بىلدۇ .

يۈلتۈزۈلەر سىستېمىلىرى غایيت تېز سۈرئەتتە بىر - بىرىدىن ئىزچىل حالدا يېراقلاشماقتا ۋە بىز ياشاؤاتقان، ھېس قىلىۋاتقان كائىنات چەكسىز كەڭرېپ بارماقتا.. شۇڭا، كۆز ئالدىمىزدىكى تەرەققى قىلغان پەن - تېخنىكا دەۋىدە ياشاؤاتقان ئىنسانلار ئۆز قولىدىكى يۇقۇرى تېخنىكىلىق ئىمكانييەتلەر ئارقىلىق پەقهەت دۇنيا ئاسمىنىنىڭ ئىنتايىن ئاز بىر قىسىنىلا شىدراك قىلماقتا. ئاسترونومىيە پەنلىرى باشقا پەنلەرگە نسبەتمەن ناھايىتى ئىلگىلەپ تەرەققى قىلغان مۇشۇنداق دەۋوදە، مەزكۇر بىز شىدراك قىلغان دۇنيا ئاسمىنىنىڭ ئىنتايىن ئاز بىر قىسىنىڭ ئىچىدە بىزگە ئېنىق بىلىنگىنى پەقهەت 10% تىن ئاز ئىكەنلىكىنى ئالىمار ئېتىراپ قىلماقتا ...

الله هەقىقەتەن ھەق سۆز قىلغانكى :

((مەن سلەر كۆرۈپ تۇرۇۋاتقان نەرسىلەر بىلەن قەسم قىلىمەن، ھەم سلەر كۆرمەيۋاتقان نەرسىلەر بىلەن قەسم قىلىمەن)) [ھاققە سۈرسى، 38 - ئايەت] ئاخىرقى دۇنايىمىز شۇكى، بارلىق ماختاش ئالەملەرنىڭ پەرۋەدىگارى اللە گا خاستۇر !

بۇ كەتلىپچە :

بۇ گۈزەل كائىناتنىڭ سىرلىرىغا چۆكۈپ، خارلىقتنىن
ئىززەتكە، ئۇزىرساپتىن ھەقىقەتكە قايتىپ، زالالەتنىن
ھىدايەتكە يول ئالغان ئاشۇ پاك تەبىئەتلىك ۋىسىل ئادەملەرگە
ۋە ئۇلار كەبى ساڭادەتكە ئىنتىلگەنلەرگە بېغىشلاندى .

بۇ كەتاپچىنىڭ معزمۇنى:

1. بۇ پەقەت ئىسلام دىنلىلا بولىدىغان روشنىن ئەقىدىدۇر
2. ئىلاھىي قانۇن
3. بۇ قەلبىنى لەزىگە كەلتۈرىدىغان ئىماندىن ئىبارەت
4. قۇرئان مۆجىزلىرى
5. خىرىستىيانلاشتۇرۇش ئۆچۈن كېلىپ، مۇسۇلمان بولۇپ قايتىشتى ...

3

الذين هداهم الله

تألیف : د. زغلول النجار

ترجمة : ملالى

ئاللاھ ھدايەت قىلغان كىشىلەر

ئاپتۇرى : دوكتور زەغلۇل نەججار

تەرجمە قىلغۇچى : ملالى

مۇقىددىمە

بارلىق ھەمدۇ - سانالار كائىناتنىڭ رەببى اللهغا خاستۇر، دۇتايى - سالاملىرىمىز ئۇنىڭ ھەق ئەلچىسى مۇھەممەد ئەلمەيمىسالامغا، ئائىلە - تاۋابىشلىرىغا، ساھىلىرىكە، دوست - قاياشلىرىغا، ۋە قىيامىتكە قەدر ئۇنىڭ يولىنى تۈزۈپ ، سۈننەتكە ئەكتىشكە ئۆزىدىن ماڭغانلارغا بولسۇن !

الله تائىلا بىزنىڭ كۆز ئالدىمىزدا نۇرغۇن ئىشارەت - دەلىللەرنى - كائىنات دەلىللەرنى قويۇپ، تۈزىنىڭ بىرلىكىنى تونۇتى . تېخى بىزگە ئاشۇنداق كائىناتىكى ئالامقىلمىركە چوڭقۇر نىزىم قىلىش يولى ئارقىلىق تۈز ۋەهدانىيىتكە دەلىل كەلتۈرۈشىمىزنى ۋە ئىمانىمىزنى كۈچەيتىشىمىزنى بۇيرۇپ مۇنداق دېدى: ((ئېيتقىنىكى، ئاسمانانلاردىكى ۋە زېمىندىكى نەرسىلەرنى كۆزىتىڭلار)). [يۇنۇس سۈرىسى، 151 - ئايەت]

يەنە تېخى پەقدەت كائىناتىكى ئالامتەرنى كۆزىتىدىغانلارنىلا چۈشىنيدىغانلار (ئەقلەقلار) ھېسپاپلىدى: ((ئاسمانانلارنىڭ ۋە زېمىننىڭ يارتىلىشىدا، كېچە بىلەن كۆندۈزىنىڭ نۆۋەتلىشىشىدە، كىشىلمىركە پايدىلىق نەرسىلەرنى ئېلىپ دېڭىزدا ئۆزۈپ يۈرگەن كېمىسلەردە؛ الله بۇلۇتسىن ياغىدۇرۇپ بىرگەن، ئۆلگەن زېمىننى تىرىلدۈرۈدىغان يامغۇردا، يەر يۈزىكە تارقىتىۋەتكەن ھايۋاناتلاردا، شامال يۆنلىشلىرىنىڭ ئۆزگەرپ تۇرۇشىدا ،

ئاسمان - زېمىن ئارسىدا بويىسۇندۇرلۇغان بۇلۇتلاردا، چۈشىنيدىغان كىشىلەر ئۈچۈن ئەلۋەتتە (الله نىڭ بىرلىكىنى كۆزىتىدىغان) دەلىللەر بار). [بەقەرە سۈرىسى، 164 - ئايەت]

بەلكى ئاشۇ ئالامتەرنى چۈشىنىش ئۈچۈن ئەقلىنى چىقىش قىلىش لازىمىلىقىنى تەكتىلىدى: ((الله ئەقلىگىلارنى ئىشلەتسۈن دەپ، قۇدۇرتنىڭ ئالامتىنى كۆزىتىدۇ)) . [بەقەرە سۈرىسى، 73 - ئايەتنىڭ بىر قىسى]

((سىلەرنىڭ چۈشىنىشىڭلار ئۈچۈن، الله (تۈز ئەعکاملىرىنى كۆزىتىپ بېرىدىغان) ئايەتلىرىنى سىلەرمە مۇشۇنداق بايان قىلىدۇ)). [بەقەرە سۈرىسى، 242 - ئايەت]

الله بىر مۇنچە ئورۇنلاردا يەنە ئاشۇ ئالامقىلمىرنى ئاڭلىق چۈشەنەيدىغانلارنىڭ ئەقلىسىزلىر ئىكەنلىكىنى بايان قىلىپ مۇنداق دېدى: ((كاپىسلارنى ھىدايەتكە دەۋەت قىلغۇچى خۇددى ھەنسىنى چۈشەنەي تاۋۇشنى ۋە نىدانىلا ئاڭلایدىغان چاھارپايلارنى چاقىرغان ئادەمگە ئوخشىلدى. كاپىسلار ھەقنى ئاڭلاشتىن) كاستۇر، (ھەقنى سۆزلەشتىن) گاچىدۇر، (ھەقنى كۆرۈشتىن) كوردۇر، ئۇلار (ۋەز - نەسەتىنى) چۈشەنەيدۇ)) . [بەقەرە سۈرىسى، 171 - ئايەت]

((شۈبەمىزىكى، الله نىڭ نەزەرىدە ھايۋاناتلارنىڭ ئەڭ يامىنى (ھەقنى ئاڭلىماي) گاس بولۇۋالغان، (ياخشى - يامانى پەرق ئەتمەي) ئەقلىنى يوقاتقان كىشىلەردى)) . [ئەنفال سۈرىسى، 22 - ئايەت].

يېقىنلاشسا، مەن ئۇنىڭغا بىر غۇلاج يېقىنلىشىمەن، دەسى
ماڭا مېڭىپ كەلسە، مەن ئۇنىڭغا يۈگەپ كېلىمەن" (مۇسلمان
رىۋايەت قىلغان).

مۇشۇنداق بولغاچقا، الله ئۆ كىشىلمىنى تۆزىگە يېقىن
تۇتۇپ، ئۇلارنى ھەق يولغا ھىدaiيەت قىلغان. بارلىق ماختاش
ئالەمەرنىڭ رەببىي الله غا خاس!

ئېينىشتىپىن

ئالبىرت ئېينىشتىپىنдин ئىبارەت بۇ ئالىم باشتا
يمەودى ئېتسقادىدا، كېيىن ئاتېئىست بولۇپ كەتكەن ئىدى.
ئاندىن ئۇ زور كائىنات ھەققىدە تەپەككۈر وە ئىزدىنىشىلمىنى
باشتىن كەچۈرگەندىن كېيىن، ئاخىرقى دەۋوشتە كائىناتنىڭ
يارا تۇقۇچىسىغا ئىشىنىشكە باشلىغان. ئۇ تۆزىنىڭ "كېيىنكى
كۈنلىرىم" دېگەن كىتابىدا مۇنداق يازىدۇ: "ئىنساننىڭ
روحى دۇنياسىنى تۆز ئىلکىگە ئېلىۋالدىغان ئەڭ زور خىيال
شۇنىڭدىن ئىبارەتكى، بۇ كائىنات ھەققىدە چوڭقۇر ئويغا
چۆكەن چاغدا ئۇنىڭ كۆڭلىگە بىر خىل تەسرات كېچىدۇ.
ئۇ تۆزىنىڭ چەكلەك سەزگۈرلىرى وە چەكلەك ئىمكانييەتلەرى
ئارقىلىق تۆزىنىڭ زۆلمەت قاراڭغۇلۇق ئالدىدا تۇرغانلىقىنى
ھېس قىلايدۇ. بىراق ئۇ ئاشۇ قاراڭغۇ زۆلمەتنىڭ
ئارقىسىدىن بىر خىل چەكىز مۆجزىزنىمۇ سېزەلمىدۇ."

ئاندىن كېيىن الله تائلا بۇ مەسىلىنى كەسکىن تۈرددە
شۇنداق بایان قىلغانكى، ئىمان كەلتۈرمىكەنلەر خۇددى
ھايۋانلاردەك، بەلكى ئۇنىڭدىن بەتتاراق بولىدۇ، چۈنكى
ئۇلار ئەقلەنى ئىشقا سالمايدۇ ((ئۇلارنىڭ تولىسىنى
(كېپىڭى) ئاڭلایدىغان ياكى چۈشىنىدىغان ئادەملەر دەپ
كۇمان قلامىسى؟ ئۇلار (چۈشەنە سلەكتە) پەقتە
چەلەپايلارغا ئوخشايدۇ، بەلكى ئۇلاردىن بەقىتىر كۇمراھتۇر)).
[فۇرقان سۈرسى، 44 - ئايەت]

ئاندىن كېيىن الله تائلا ئۇلار قىيامەت كۈنىدە
جازىرىنى كۆرگەن چاغدا، بۇنداق ئۇي - تەپەككۈرغا كۆڭۈل
بۈلەمىگەنلىكى ئۆچۈن ھەسرەت چىكىدىغانلىقلەرىنى
كۆرسەتكەن: ((ئۇلار: ئەگەر بىز (پەيغەمبەرنىڭ) سۆزلىرىنى
ئاڭلىغان بولساق ياكى چۈشەنگەن بولساق، ئەملى دوزاخ
قىتارىدا بولماش شىدۇق، دەيدۇ. ئۇلار كۇناھىنى تونۇيدۇ،
ئەملى دوزاخ الله نىڭ رەھىمىتىدىن يىراق بولسۇن!)).
[مۇلک سۈرسى، 10 - 11 - ئايەتلەر]

مانا مۇشۇ مەۋەقەدىن بىر قىسىم كىشىلمىر الله نىڭ
زور مەخۇلقاتلىرى ھەققىدە تەپەككۈر قىلىشقا
يۈزەنگەنلىكتىن، الله ئۇلارنى ھىدaiيەتكە باشلاش ئارقىلىق
خەيرخاھلىق كۆرسەتكەن، تۆۋەندىكى بىر ھەدىس قۇدسىدا
كەلگىنىدەك، الله بۇ خىل خەيرخاھلىقىنى تۆزىگە
مجبۇرىيەت قىلغان، دەسۈلۈلەر الله مۇنداق دېگەنلىكىنى
بایان قىلىدۇ: " كىمكى ماڭا بىر غېرىج يېقىنلاشسا، مەن
ئۇنىڭغا بىر كەز يېقىنلىشىمەن، كىمكى ماڭا بىر كەز

ھېساپلانمايدۇ، ھەتتا پەقەت دىن ھېساپلانمايدۇ؛ ئۇ پەقەت بىر خىل تەۋەللىك مەسىلىسىدىن ئىبارەت، چىرىك يەمۇدى دىنى بىلەن خristiyan دىنى كىشىلەر ئارسىدىكى ئەقلېيەتچىلەرنى قايىل قىلىشتا مەغلوپ بولغان چاغدا، مۇتەپەككۈزۈلەر ئىرەتىمىچىلىق ۋە مەللەتچىلىكىنى كىشىلەرنى بىرلىككە كەلتۈرۈشنىڭ ۋاستىسى قاتارىدا ئوتتۇرغا قويۇشقا باشلىغان. ھالبۇكى، ئسلام دىنى كىشىلەرنىڭ قەلبىنى مۇۋەپپەقىيەتلىك ھالدا تۆزىكە قارىتالايدۇ...".

مانا بۇ پروفېسسور جارى مىللەر. ئۇ پادشا فەمد نامىدىكى نېفت - كانچىلىق ئۇنىۋېرىستېتىنىڭ ماتېماتىكا پروفېسسورى، ئەسلى كانادالىق بولۇپ، بۇرۇن خristiyan دىنى مىسىئۇنپىرى ئىدى. اللە ئۇنى ئسلام دىنسىغا كېرىشكە مۇشىرىدەپ قىلغاندىن كېيىن، كىشىلەر ئارسىدا مۇنداق دەپ نۇنۇق سۆزلىكىن: "مۇسۇلمانلار! ئەگەر باشقىلارنىڭكە قارىغاندا ئۆزەڭلاردا قانداق ئۆلۈغ نەرسە بارلىقنى سەزگەن بولساڭلار، سىلمىنى مۇسۇلمان پۈشتىدىن ياراتقان، مۇسۇلمانلار قۇچقىدا تەرىبىلىكىن ھەم بۇ ئۆلۈغ دىن بوبىچە ئۆستۈرگەن اللەغا چەكسىز ھەمەدۇ - سانا ئېيتقان بولانتىڭلار! پەيغەمبەرلىكىنىڭ مەنسى، ئىلاھ، ۋەھى، ئىلاھى بۇرچ، قايتا تىرىلىش ۋە ھېساب بېرىش قاتارلىقلارنىڭ مەنلىرى سىلمى بىلەن باشقىلارنىڭ تەلەمتىدا ئاسمان - زىمن پەرق قىلىدۇ".

ئاندىن ئۇ يەنە مۇنداق دېگەن: "مەندىكى بۇ خىل ھالەت ھەقىقەتەنمۇ باشقا بارلىق كىشىلەردىكى ئىبادەت ھالىتىدۇ". ئاندىن تەكتىلەپ مۇنداق دەيدۇ: "بۇ دۇنيادا بىرمىر قېتىم بولسىمۇ بۇ خىل روهىي ھالقىتە تۇرۇپ باقىغان ئىنسان ھەقىقەتەن تىرىك ئۆلۈكتۈر". كېپىن مۇخېبىلارنىڭ بىرى ئۇنىڭ بۇ خىل ھالىتىنى ئېبىلەپ ئۇنىڭغا، من خۇدادىن قورقۇشقا تەڭلەشتۈرۈپ ئېنېرىگىسىنى قامىۋالغان ئادەملەرگە ھېر انەمن، دېگەن چاغدا، ئۇ بۇ مۇخېرسىغا: "فېلىمكى! ئاغزىڭىنى يۇم، من ئابىئىست ئەمە سەمن، خۇداغا ھەقىقەتەن ئىشىنىمەن" دېگەن ئىدى.

ئامېرىكىلىق بىر ئايال ئاسترونومىيگە دائىر يازغان كىتابىنىڭ مۇقدەدىمىسىدە توغرا ئېيتقان ئىدى: "ئىنسان بۇ پەنگە كېرىپ قالىدىغان بولسا، يا خۇداغا سەجدە قىلىدۇ، يا بولمسا ئەقلەنى يوقىتىدۇ".

بۇ ھەقىقەتەن روشنە ئەقىدە

بۇ - ئسلام دىندىلا بولسىغان روشنە ئەقىدىدۇ ... شۇ جۇملىدىن، ئسلام دىنسىغا كېرىگەن ئامېرىكىلىق بىر قېرىندىشىمىز مۇنداق دېگەن ئىدى: " خristiyan دىنى ئامېرىكىلىقلارغا نىسبەتەن ئېيتقاندا ئەقىدە

هالەتتە تۈققانچىلىق ئالقلىرىنىڭ ھەممىسىنى بۇنداق ئۆمۈملاشتۇرۇپ ساناب چىقىپ، ئاندىن ھېچ بىرىكە ناھەقچىلىك قىلمايدىغان بۇنداق ئادىللىق بىلەن ئۇلارغا مىراسنى تارقىتىپ بېرىشى مۇمكىن ئەمەس، دېدى. كېيىن بۇ كىشى مۇسۇلمان بولدى . پەقەت مىراس ئايەتلەرلا بۇ يەمۇدى كىشىنىڭ ئىسلام دىننەغا قايىل بولۇشقا سەۋەپ بولغان...

بۇ قەلبىنى لەرزىگە كەلتۈرۈپ، مۇستەھكم ئۇرنایدۇغان ئىماندىن ئىبارەت

ئەنگىلىلىك بىر يىگىت بىلەن ئۆچراشتىم، ئۆمۈز پادشا فەمد ئۇنۋېرىستېتىدا ئىشلەتتى، ئۇ مۇنداق دېدى: مەن 13 يىلدىن بۇيان ئىسلام دىنى ھەققىدە يېزىلغان كىتابلارنى ئوقۇپ كەلدىم، شۇنداقتىمۇ ئىجتىمائىي ھيات، ئۆمۈمى جەمئىيەت ۋە تۈرلۈك تۇرمۇش مەسىلىرىنىڭ بېسىلىرى سەۋەپىدىن، مۇسۇلمان بولغانلىقىمنى ئۈچۈق ئېلان قىلىپ، "بىر الله دىن باشقا ئىلە يوق، مۇھەممەد ئەلەيمسالام اللە نىڭ ئەلچىسى" دەپ ئاشكارا دېپىش توغرىسىدا قارار چىقىرىشقا ئىمکانىتىم بولمىدى. تۇ مۇنداق بىلەن قىلىدۇ: تۇ بىر كۈنى پاكلىنىپ يېتىپتۇ ھەمەدە ئۆلۈغ پەرۋەردىكارىغا دۇئا قىلىپ، تۆزىگە ھەق يولنى ئىلھام قىلىشنى ۋە قەلبىنى توغرا يولغا ئېچىۋېتىشنى

ئاندىن ئۇ مۇنداق قوشۇمچىلايدۇ: "مېنى بۇ دىنغا بۇ دىننىڭ ئەقىدىنىڭ روشەنلىكى جەلب قىلىدى، بۇ خەل روشنە ئەقىدىنى ئىسلامدىن باشا دىنلاردا تاپالىمىدىم".

ئىلاھى قانۇن

ئامېرىكىدىكى ئۇنۋېرىستېتىلارنىڭ بىرىدە خىزمەت قىلىدىغان مىسرلىق بىر قانۇن پروفېسسورى مۇنداق دېيدۇ: بىر قېتىم قانۇن ھەققىدە سۆھبەت بولغاندا، ئارىمىزدا بىر نەپەر يەھۇدى قانۇن پروفېسسورى بار ئىدى، ئۇ سۆزلەپ كېلىپ ئىسلام ھەققىدە توختىلىپ قالدى ھەمە ئىسلام ۋە مۇسۇلمانلارنى پەس كۆرۈدىغان سۆزلەرنى قىلىدى. مەن ئۇنىڭ ئاغزىنى يۇمدۇرۇش نىيىتىگە كەلدىم ۋە ئۇنگىدىن: ئامېرىكىنىڭ مىراس قانۇنىنىڭ ھەجمى قانچىلىك ، بۇنى بىلەمسىز؟ دەپ سورىغان ئىدىم، ئۇ: ھەئە، بىلەمن، سەككىز تومدىن جىراق كېلىدۇ، دەپ جاۋاپ بەردى. مەن ئۇنىڭغا: ئۇن قۇردىن ئاشمايدىغان دەرىجىدە يېغىنچاقلانغان مىراس قانۇنىنى كۆرسەتىم، ئىسلام دىننىڭ ھەقلىكىگە ئىشىنەمسىز؟ دەپ سورىغانىدىم، ئۇ: بۇنداق بولۇشى مۇمكىن ئەمەس، دېدى.

مەن قۇرئان كەرمىدىكى مىراس ئايەتلەرنى ئەكلىپ ئۇنىڭغا بەردىم. تۇ بىر نەچە كۈندىن كېيىن كېلىپ ماڭا: ئىنسان ئەقلەنىڭ ھېچكىم ئۇنۋەتىمىدۇغان

روپېرت كونتېنىڭ ئوقۇپ چىقىشىغا تاپشۇردى. روپېرت ئۇ ماترىياللارنى ئوقۇپ چىقاندىن كېيىن دەرھال مۇسۇلمان بولىدۇ.

شۇنى بىلىش كېرەككى، ئۇ ئوقۇپ چىقاندىن كېيىن ئۇنىڭ مۇسۇلمان بولۇشىغا سەۋەپ بولغان ماترىياللار مۇسۇلمانلارنىڭ قولى بىلەن ئەمەس، بىلكى ئامېرىكا مەركىزى تاخبارات ئىدارىسىدىكىلەرنىڭ قولى ئارقىلىق يېزىپ چىقلاغان ئىدى، شۇنداق بولسىمۇ روپېرت كوتىپ مۇسۇلمان بولغان. ئۇ كىشى هازىر غەربىتىكى مۇھىم نەشر ئەپكارلىرىنىڭ بىرىدە چاتما ماقالىلەرنى يېزىپ تۈرىدۇ. مانا بۇ قەلبىنى لەزىزىگە سالىدىغان ئىماندۇر.

قۇرئان مۆجزىلىرى

بىر قىتمى من (ئاپتۇر زەغلۇل نەججار) موسىۋادا ئۆتكۈزۈسىدىغان قۇرئان مۆجزىلىرى يىغىنغا تەكلىپ قىلىندىم. باشتا من بۇ يىغىنغا قاتنىشىنى ياقتۇرمىدم. چۈنكى بۇ يىغىن 70 يىلدىن ئۆزاق ۋاقت كۇفرى - خۇدا سىزلىقنىڭ مەركىزى بولۇپ كەلگەن بىر دۆلەتتە ئېچىلىۋاتىتى. من ئۆزەمكە شۇنداق دېدىم: ئۇ يەرىدىكىلەرنى قۇرئان كەرىمنىڭ نىداسىغا چاقىرغۇدەك ئۇلار الله توغرىسىدا نېمىلەرنى بىلسۇن؟ ئاندىن بەزىلەر ماڭا: چوقۇم بېرىشىڭىز كېرەك، چۈنكى بىز روسىيە مېدىتسىنا ئاكادېمىيىسى تەرىپىدىن يىغىنغا تەكلىپ قىلىنىۋاتىمىز،

ئۇنىڭدىن تىلەپتۇ. ئۇ مۇنداق دەيدۇ: تۈيۈقىسىز بىرسى جۇشىدە ئۇنىڭغا : "ئى، ئىمان كەلتۈرگەنلەر! سىلمەرنى، بۇ كائىناتنى ۋە ئۇنىڭدىكى بارلىق نەرسىلەرنى ياراتقان يالغۇز اللهغا ئىشىنىڭلار!" دەپ تۈۋلىخان. ئۇ ئورنىدىن چاچراپ تۇرۇپ كەتكەن وە يىغلاپ تۇرۇپ: بۇ الله نىڭ : توغرا يول مۇشۇ، دەپ كۆرسەتكەن ئالامىتى، دېكەن ھەممە ئۆخلىماستىن دەرھال ئۇكىسفۇردىكى ئىسلام مەركىزى بىلەن ئالاقلىشىپ، شۇ ھامان مۇسۇلمان بولغانلىقىنى ئېلان قىلغان .

روپېرت كونتېن

بۇ كىشى ئامېرىكىنىڭ سابق رەئىسىلىرىدىن بىرى بولغان بېكسىوننىڭ مەسىلەتچىلىرىدىن بىرى، مەدەنیيەتلىرى تەتقىقائى بويىچە دوكتورلۇق ئۇنىۋاتى بار، ئامېرىكىدىكى داڭلىق شەخسلەرنىڭ بىرى سانىلىدۇ. ئۇ ئامېرىكا تاشقى ئىشلار منىستىرلىقى ۋە ئاقسارايدا 30 يىل خىزمەت قىلغان. بېكسون ئۆزىنىڭ بىر كىتابىنى يازماقچى بولغان چاغدا، ئامېرىكا خەۋىپسىزلىك ئىدارىسىدىن " ئىسلام ئەسلىيەتچىلىكى" توغرىسىدىكى ماترىياللارنى تەلەپ قىلىدۇ. خەۋىپسىزلىك ئىدارىسىدىكىلەر " ئىسلام ئەسلىيەتچىلىكى" توغرىسىدا يېزىلغان تولۇق ماترىياللارنى زۇگتۇڭغا يەتكۈزۈپ بېرىدۇ، زۇگتۇڭنىڭ بۇ ماترىياللارنى ئوقۇپ چىقۇدەك يېتەرلىك ۋاقتى بولمىغانلىقتىن، ئۇنى

تېزلىكىنى ھېسپاپلاپ چىقىتى. شۇ چاغدا، روسىيە پەنلەر ئاكادېمىيىسىنىڭ ئەزاسى بولغان بىر فىزىكا پروفېسسورى ئورنىدىن تۇرۇپ مۇنداق دېدى: مەن بۇ يىغىندىن ئىلگىرى تۆزەمنى فىزىكا پەنلەرىدە، بولۇپمۇ تۇپتىكا پىينىدە تەگداسىز ئالىملاردىن ھېسپاپلاپ كەلگەندىم. مەن تۆزم كۆرگەن مۇنداق كەڭ بىلسى ئالدىدا ئۆنى بىلىش شىماكانيتىمىنىڭ يوقلۇقىغا پەقتە هەمىڭلارنىڭ ئالدىدا "بىر الله دىن باشاڭ ئلاه يوق، مۇھەممەد الله نىڭ ئەلچىسى" دەپ كۈۋاھلىق بېرىشتىن باشقا ئامالىم يوق!

كېيىن ئۆنگىغا ئەگىشىپ تۆت نەپەر تەرجمەن نەق مەيداندا مۇسۇلمان بولدى. بىز تۇلار بىلەن پەقت پاراڭلاشىغان ىدۇق، تۇلار يېپق ئەينەك بولىسلەرنىڭ تىچىدە تۇرۇپ، ئەرەپچە سۆزلەرنى رو سچىغا، روسچىنى ئەرەپچىكە تەرجمە قىلغانلار ئىدى. تۇلار بىزنىڭ قېشىمىزغا كېلىپ "بىر الله دىن باشقا ئلاه يوق، مۇھەممەد الله نىڭ ئەلچىسى" دەپ كۈۋاھلىق بېرىشتى.

بۇلارلا بولۇپ قالماستىن، شۇنىڭدىن كېيىن يەنە بىلدۈقكى، روسىيە تېلېۋىزىيىسى يىغىن ئەمۇالىنى لېنتىغا ئېلىپ، ئۆنى تولۇق تاراقان، شۇنىڭ بىلەن روسىيە ئالىملاردىن 37 دىن كۆپ ئالىمنىڭ بۇ يىغىن خاتىرسىنى كۆرگەندىن كېيىن دەرھال مۇسۇلمان بولغانلىقىدىن خەۋەر تاپتۇق.

پەقت بۇلارلا ئەمەس ... شۇ يىغىندا (كىف مو) مۇ بىلەن بىلە بولغان ئىدى. بۇ كىشى مەشۇر ئېمبىرلۇكىيە

دېيشىتى. بىز موسكۋاغا باردۇق. كائىناتقا ئالاقدار بىزى ئايەتلەرنى ئۇتتۇرۇغا قويۇش جەريانىدا، ئېنىق قىلىپ ئىيىتىقاندا، الله ئائالانىڭ : ((الله ئاسماندىن زېمىنغاچە بولغان (مەخلۇقاتنىڭ) ئىشلىرىنى ئىدارە قىلىپ تۇرىدۇ، ئاندىن ئۇ ئىشلار ئۆزۈنلۈقى سىلەر ساناؤاتقان مىڭ يىلدهەك كېلىدىغان بىر كۈندە الله نىڭ دەركاھىغا ئۆرلەيدۇ)) [سەجىدە سۈرسى، 5 - ئايەت] سۆزى ھەققىدە، مۇسۇلمان ئالىملاردىن بىرى ئورنىدىن تۇرۇپ مۇنداق دېدى: بۇنداق بولغاندا مىڭ يىل بىر كۈنگە باراۋىر دېكەن كەپ، ئەڭر ئۆزىلارا تەڭ بولىغان ئىككى ئۆلچەمدىكى ۋاقت باراۋىر بولسا، بۇ سۈرئەتنىڭ ئوخشىما سلىقىنى كۆرسىتىدۇ.

ئاندىن ئۇ بۇ خىل تېزلىكىنى ھېسپاپلاشقا باشلاپ مۇنداق دېدى: مىڭ يىل ... چۈقۈم قەمەرىيە يىلى بولىدۇ، چۈنكى ئەرەپلەر شەمسىيە يىلىنى ئۆقمايتى، قەمەرىيە يىلى بولسا، 12 قەمەرىيە ئېيدىن يىلىدىن ئىبارەت، بىر قەمەرىيە ئېسى - ئايىنىڭ يەرشارى ئەتراپىنى ئايلىنىپ چىققان ۋاقتى دېسەك، بۇ ئايلىنىش ئوربىتىسى ناهايىتى ئېنىق ھېسپاپلانغان، يەنى 2.4 مiliyar ئىلىمپىتر، ئاندىن مىڭ يىلغا بىر يىلىنىڭ 12 ئېيىغا كۆپەيتىلگەن، ئاندىن ئەن ئۆزىلەرنىڭ ئەمۇالىدا، بۇنىڭ نەتىجىسى بىر كۈننىڭ سائەت سانى 24 كە بۇلۇنىدۇ، ئاندىن ئۆنى منۇت سانى 60 قا، ئاندىن سېكۈننەت سانى 60 قا بۇلۇنىدۇ... بۇلۇنى مۇشۇنداق ھېسپاپلاپ كېلىپ بۇ كىشى نۇر تېزلىكىدەنمۇ يۈقۈرى بولغان

اللهغا شۇكىرلەر بولسۇنلىرى، بۇلتۇر ئۇنىڭىز
ھەقىقدەن مۇسۇلمان بولغانلىقىنى ئېلان قىلغان خەۋىرى
بىزگە يەقتى.

ئسلام دىنى ۋە ھازىرقى زاماندىكى دىنلار

ئەللىكىنچى يىللارنىڭ باشلىرىدا، مېنىڭ تېغى
ياش يىگىتلىك ۋاقىتلەرىم ئىدى. ئەنگىلىيىدە دوكتورلۇقتا
ئۇقۇۋاتقان ئىدىم. بىر قېتىم "ئسلام دىنى ۋە ھازىرقى
زاماندىكى دىنلار" تېمىسىدىكى يىغىنغا تەكلىپ قىلىندىم.
يىغىن ئوقۇغۇچىلار مەركىزىدە ئېچىلماقچى ئىدى. ئۇلار ھەر
ھەپتىنىڭ جۇمە كېچىسى تۇرلۇك مەسىلىمەر ھەقىقىدە ئوقۇق
سوھىبەت ئېلىپ بېرىش ئۇچۇن مەركەزگە يىغىلاتتى. ئۇلار بۇ
يدىگە دوكتورلۇق ئۇنىۋانى ئالغىلى ئوقۇشقا كەلگەن بىر
مۇسۇلمان ئوقۇغۇچىنىڭ بارلىقىنى ئاڭلاپ مېنى يىغىنغا
تەكلىپ قىلغان ئىكەن. يىغىندا من ئسلام ۋە ئۇنىڭ باشقا
دىنلار بىلەن بولغان ئالاقىسى ھەقىقىدە توختالىغىنىمىدىن
كېيىن، شۇ كۈلۈپنىڭ مۇددىرى (ئايال) ئۇنىدىن تۇرۇپ: "ئەپەندىم، سىزنىڭ دىنلار تەتقىقاتى سەۋىيىڭىز
ھەممىمىزنىڭكىدىن يۇقىرىدەك قىلىدۇ، شۇڭا بىز سىز بىلەن
مۇنازىرلىشەلمىگۈدە كەمىز، بۇ سۆھىبەتنى كېلىم ھەپتىگە
سۈرسەك قانداق قارايسىز؟ بىز شەرقتە ئۇزاق يىللار ياشىغان
ھەم ئەرەپ تىلىنى ياخشى بىلىدىغان كاتولىك دىنى
پۆپلىرىدىن بىرىنى چاقىراىلى، شۇنىدا بولغاندا سۆھىبىتىمىز

(تۆرەلمەشۇناسلىق) ئالىملىرىدىن بىرى، دۇنيادىكى
مېدىتسىنا ساھەسىدىكىلەر ئاساسن دېگۈدەك ئۇنى بىلىدۇ.
چۈنكى ئۇنىڭ كىتابلىرى دۇنيا بويچە زور كۆپچىلىك
تۇنۇپستىتلارانىڭ مېدىتسىنا فاكۇلىتېتلىرىدا دەرسلىك
قىلىنىدۇ. ئۇنىڭ ئېمپرولوگىيە بويچە يېزىلغان كىتابى
دۇنيادا 25 خىلدىن كۆپ تىلغا تەرجىمە قىلىنغان.
بۇ كىشى ئۇنىدىن تۇرۇپ كۆپچىلىك ئالدىدا
مۇنداق دېدى: قۇرئان كەرم ئايەتلىرىدە ئىنساننىڭ تۆرەلمە
ھالىتىنىڭ شەكىللەنىش باسقۇچلىرى ھازىرقى زامان
ئىلمىدىنمۇ يۇقىرى دەرىجىدە ئېنىق، تەپسىلى ۋە تولۇق
ئىپادىلەنگەن. بۇ ئەھۋال پەقەت شۇنى كۆرسىتىدۇكى،
قۇرئان كەرم الله دىن باشقىسىنىڭ سۆزى بولۇشى مۇمكىن
ئەمەس، مۇھەممەد الله نىڭ ئەلچىسى ئىكەنلىكى ھەق.
باشقىلار ئۇنىڭدىن: سىز مۇسۇلمانمۇ؟ دەپ سورىغاندا، ئۇ:
ياق، لېكىن من قۇرئاننىڭ الله نىڭ سۆزى ئىكەنلىكىگە،
مۇھەممەد الله نىڭ ئەلچىسى ئىكەنلىكىگە ئىشىنىمەن، دەپ
جاواپ بەردى. باشقىلار ئۇنىڭغا: ئۇنىداقا مۇسۇلمان
ئىكەنسىزغۇ؟! دېگەندە، ئۇ: من ھازىر مۇسۇلمان
بولغانلىقىنى ئېلان قىلىشقا توسالغۇ بولىدىغان ئىجتىمائىي
بېسىملار ئاستىدا تۇرۇۋاتىمەن، بىراق، بىر كۈنلەردە (كىن
مور) ئسلام دىنىغا كىرىپتۇ، دەپ ئاڭلىساڭلار ئەجەپلىنىپ
كەتمىسى گلار بولىدۇ، دېدى.

پەزىزەدىگارىدىن بۇ يىگىت ھېس قىلغاندەك قورقۇش ھېس
قىلىپ كۆرمەپتىمن..."

ئاندىن ئۇ زالدىن چىقىپ كەتتى. كېيىن مەن
بىلدىمكى، ئۇ مۇسۇلمان بولۇپتۇ ۋە ئەنگىلىيەدە اللە قا
دەۋەت قىلىش يولىدا ھەممىدىن كەچكۈدەك دەرىجىدە
نۇرغۇن ياخشى ئىشلارنى قىلىپتۇ ...

فېرىد ھوويل

بۇ كىشى ھازىرقى زامان ئاسترونومىيە ئالىملىرى
ئىچىدە مەشھۇر بىرى بولۇپ، ئۇنىڭ تۆز ئىسمى بىلەن ئاتالغان
ئىلىمى نەزىرىيەلىرى بار. ئۇ ئۆمۈر بويى اللە نى ئىنكار قىلىپ،
خۇدا سىزلىقىنى يوشۇرماي كەلگەن ئىدى. ئۇنىڭ
نەزىرىيىسى بويىچە كائىنات ئەزەلە بولىدۇ، يەنى بۇ ئالەمنىڭ
باشلىنىش نوقتىسىمۇ، ئاخىرىلىشش چىكىسۇ يوق. شۇڭا
ئالەم اللە تەرىپىدىن يارتىلىمىغان دېپىلەتتى. ئۇ تۆزنىڭ
بارلىق يازمىلىرىدا خۇدا سىزلىقىنى ماذا مۇشۇنداق ئاشكارا
سۆزلەپ كەلگەن ئىدى. كېيىن ئۇنىڭ يېشى خېلى بىر يەركە
بېرىپ، ياشلىق ھاۋايى - ھەۋەسىرى ۋە شۆھەرت - ئابروى
قوغلىشىشتىن تۆزىنى توختىشۇلايدىغان ياشلارغا قەدم
قويغان چاغدا، تۆزنىڭ بارلىق ئىلىمى - مەلۇماتلىرىغا
قايتىدىن تەپسىلىي نەزىر سېلىپ، پاراسەت يېشىدىكىلىملىك
ئۆلچىمى بىلەن يازغان كىتابلىرىنى قايتىدىن ۋاراقلاب
چىققاندىن كېيىن، بۇرۇنقى قارا شلىرىغا قارشى ھالدا،

بىر ئاز باراۋەر كەيىيانتا ئۆتكىدەك" دېدى. مەن بۇنى قوبۇل
قىلدىم. سۆھەبەت كېيىنلىكى ھەپتىگە كېچىكتۈرۈلدى.
كېيىنلىكى ھەپتە مەن ئۇ يەركە باردىم ۋە ئۇلار دېگەن
ئاشۇ ئادىم بىلەن تۆچراشتىم. ئۇ يېشى ئاتمىشتن ئاشقان،
ئۆزۈن مەزگىل مىسر، ئىراق، لۇئىيە ۋە باشقا نۇرغۇن ئەرەپ
دۇلەتلەرىدە ھايات كەچۈرگەن ئادىم ئىكمەن.

ئارىمىزدا سۆھەبەت باشلىنىپ، بىر يېرىم سائەتتىن
كۆپەك داۋاملاشتى، ئاندىن ھېلىقى ئايال ئورنىدىن تۇرۇپ
ئۇنىڭغا مۇنداق دېدى: "ئەپەندىم، بۇ يىگىت دىنلار
مەسىلىسىدە سىزگە قارىغاندا پۇختىراق كۆرۈنىدۇ، شۇڭا،
بۇگۇن يەنە بىر قېتىم كەچۈرۈم سورايمەن، سۆھەبەتنى كېلەر
ھەپتە داۋاملاشتۇرۇشنى تەكلىپ قىلىمەن، مەن قوشنا رايون
چىركاۋىنىڭ دەئىسى پېشىپ ئەپەندىنى چاقىرىپ
كەلمەكچىمەن".

ياندۇرقى ھەپتىسى ئۇ كىشى كەلدى. شەھەرچە ئۇنى
چوڭ دادۇغا بىلەن كوتۇۋالدى. كوتۇۋىلىش مۇراسىمغا
كۆپىلەكەن كېزىت - ژۇنال، رادىش - تېلىۋېزىيە مۇخېرىلىرى
كەلدى. ئاندىن مەن بۇ كىشى بىلەن تۆچرىشىپ، بىر
سائەتتىن كۆپەك سۆھەبتەلەشتىم. سۆھەبەتن كېيىن
ھېلىقى خانىم سۆز ئېلىپ مۇنداق دېدى: "مەن يىگىرمە
بەش يىل كاتولىك دىنى بىلەن مەشغۇل بولغان بولساممۇ،
كۆپچىلىك ئالدىدا ئىقرار قىلىمەنلىكى، مەن ئىلاھىيەتنىڭ
مەنسىنى ھېچ قاچان بۇ يىگىت سەزگەندەك سېزىپ
باقاماتىمەن. ھېچ قاچان يارتاقۇچى تەڭرىدىن، كائىناتنىڭ

بېرىپ قويغان ۋاقتىتا، قولىمىزدا اللهغا دەۋەت قىلىشىن
 ئىبارەت كۈچلۈك ھەم قۇدرەتلىك قورال تېخى تۇرۇپتۇ!
 الله بىلەن قەسم قىلمەنكى، ھەر قانداق بىر جايىدا
 ئىسلام دىنى ھەققىدە سۆزگە چىققىنىدا، ئۇ يەردىكى
 كىشىلەرنىڭ دىنلىرىنى قانچىلىك ياقتۇرمایدىغانلاردىن
 بولۇشدىن قەتىئەزەر، ئۇلارنىڭ دىلىغا سۆزلىرىم ئېنىق
 تەسىر قىلغانلىقىنى بايقدىم. بىر قېتىم ئامېرىكىنى زىيارەت
 قىلىش جەريانىدا، ئۇ يەردىكى تېكساس ئۇنىۋەرسىتەتىدا
 ئىككى قېتىم لېكسييە سۆزلىدىم. بىرىنىڭ تېمىسى "ئىسلام
 ۋە خىرىستىيان دىنلىرىدىكى ئوخشاشلىق ۋە پەرق"، يەنە
 بىرىنىڭ تېمىسى " كومۇنىزمنىڭ يىمىرىلىشىدىن
 تەسىرات" ئىدى. لېكسييىگە كەلگەنلەر ئاساسەن يەھۇد ملار،
 خىرىستىيانلار، سېكۈلەرستىك مەللەتچىلەر، كومۇنىستلار،
 ۋە ئېتىقاتلىرىزلىرىن تۈزۈلگەن ئىدى. بىراق مەن ئىسلام
 دىنلىرىز ھەققىدە توختالغاندىن كېپىن، لېكسييە
 ئاڭلىغۇچىلارغا قاتىق تەسىر قىلغانلىقىنى سەزدىم. چۈنكى
 بۇ ھازىرقى ۋاقتىتا كىشىلەر ئالدىدا
 معوجۇد بىردىن - بىر ھەققەت ئىدى ...

"پاراسەتلىك ئادەم" ناملىق كىتابىدا مۇنداق دەيدۇ: "بۇرۇن
 خۇدانىڭ بارلىقىنى ئىنكار قىلغان ئىدۇق، ھالبۇكى، خۇدا
 تۇرۇنىڭ مەۋجۇتلىقىنى يۈلتۈزلەر تۇركۈملەرى ئارا بوشلۇقلارغا
 بىز نەدىن كەلەنلىكىنى بىلەيدىغان يېڭىدىن يارالغان
 ماددىلارنى تولدۇرۇش ئارقىلىق ئىسپاتلاپ تۇرۇپتۇ، بۇ بىر -
 بىرىدىن غايەت زور يىراقتىكى يۈلتۈزلەر تۇركۈملەرىنىڭ
 مۇنداق چەكسىز بوشلۇقتىكى ئارقىلىقلەرنى تولدۇرۇدىغان
 بۇنداق ماددىلارنى پەقەت بۇ كائىناتنىڭ يارا تۇقۇچىسى پەيدا
 قىلايدىغانلىقىنى كۆرسىتىدۇ". .

ئۇنىڭ بۇ يېڭى كىتابى نۇرغۇنلىغان ئىمانى
 مەسىلەرگە ئائىت قاراشلار بىلەن تولغان بولۇپ، ئاپتۇرۇنىڭ
 چوڭقۇر ئەقلى قۇۋۇتنىنى ۋە ئالىم توغرىسىدا جىددىي
 ئىزدىنپ مۇلاھىزە قىلغانلىقىنى نامايان قىلىپ تۇرۇپتۇ. مەن
 شۇنداق دەپ ئوپلايمەنكى، بۇنىڭغا ئوخشاش كىشىلەرنى
 قانچە بۇرۇن ئىسلامغا دەۋەت قىلايساق، ئۇلارنىڭ ئىسلام
 دىنغا كىرىش پۇرسىتى شۇنچە تولۇق بولار ئىدى .

ئىخلاص بىلەن دەۋەت قىلىش

الله يولىغا دەۋەت قىلىش - بۇ ھاياتىمىزدىكى ئەڭ
 ئۆلۈغ غەلبە قوراللىرىنىڭ بىرى، بىز ھەربىي، ئىقتىسادىي،
 تېخنىكىلىق ۋە تەشۈقات ۋاستىرىلىدىن ئىبارەت
 غەللىبىمىزنىڭ بارلىق ماددىي ئىمکانىيەتلەرنى قولىدىن

قېرىنداشلىرىمىز ئۇنىڭغا؛ بىز قېشىڭىزدا تۈرۈپ تېلىفۇندا
ئېرىڭىزنىڭ سوئاللىرى بولسا جاۋاب بېرىھىلى، سىز سۆھبەتنى
داۋاملاشتۇرۇڭ، دەپ مەسىلەت بەردى.

تېلىفۇن ئارقىلىق سۆھبەت ئېلىپ بېرىلغاندىن
كېيىن، ئۇنىڭ ئېرى تېلىفۇندىلا شاھادەت كەلمىسىنى
ئېيتىپ مۇسۇلمان بولدى.

بۇ خانىم دۆلتىگە قايىتپ بارغاندىن كېيىن، بۇ
يەردىكى دەۋەت ئېلىپ بارىدىغان قېرىنداشلىرىمىزنىڭ
بىرىگە خەت يېزىپ، مۇنداق دېكەن ئىدى: "الله بىلەن
قەسمەتكى، بۇ ئادەم (ئېرىنى دېمەكچى) مۇسۇلمان بولۇشتىن
بۇرۇنقى ۋاقتىلارغا نىسبەتەن ئۇن مىڭ ھەسىلەپ
ئائىلسىنى سۆيىدىغان ۋە كۆيۈندىغان ئۆلکىلىك ئەر بولۇپ
قالدى ..."

مانا بۇ، مۇسۇلمانلارنى خىرىستىيانلاشتۇرۇش
مەقسىدىدە تۇلارنىڭ زېمىنغا كېلىپ، مۇسۇلمان بولۇپ
قايىقان يېتە كچىلەرنىڭ بىرى.
ئسلام دىنى ۋە بىزنىڭ ئسلام دىنلىرىنىڭ قارىتا
مەجبۇر يىتىمىزەمۇ شۇنداق زور!

بارلىق خاتا ئەقىدىلىكلىر ئۆز نەزەرىيلىرى ئۈچۈن
كەتمەن چېپىۋاتقان بۇ كۈننە، ئسلام دىنلىرىنىڭ ئىبارەت
ئۆز ئۇستىمىزدىكى ھەققەتنىڭ غەلبىسى ئۈچۈن ئالدى بىلەن
ھەرىكەتكە كېلىش بىزنىڭ مەجبۇر يىتىمىز!

* دەل مۇشۇ تۈپەيلىدىن، ئامېرىكا ئالىملىرىدىن
بىرى بولغان ئىرۇڭ (T.B.Irving) نۇرغۇن

خىرىستىيانلاشتۇرۇش مەقسىدىدە
كېلىشىسىمۇ، مۇسۇلمان بولۇپ قايىتىشتى.

بۇنىڭ ئەڭ تولۇق پاكىتى شۇكى، بۇ رايونغا قولال -
ياراق كۈچى ۋە ئىلغار تېخنىكىسى بىلەن مەغۇرۇلىنىپ
كېلىشىكەن ئامېرىكا - يازۇرۇپا ئەسکەرى كۈچلىرى ئارىسىدىن
ئۇن مىڭلىغان ئادەملەر ئىنتايىن ئاز، لېكىن ئىخلالىس بىلەن
ئېلىپ بېرىلغان تىرىشچانلىقلار ئارقىسىدا مۇسۇلمان بولۇپ
قايىتىشتى.

مانا بۇ ئۇلارنىڭ ئارميسىدىكى پولكۇۋېك
دەرىجىلىك مۇسۇلمان بولغان بىر دوختۇر خانىم ئىدى. ئۇ
ئسلام دىنىنى چوقۇرلاپ ئۆگەنگەندىن كېيىن، غەيرى
مۇسۇلمان ئېرى بىلەن بىرگە ھایات كەچۈرۈش ھال
بۇلىمادىغانلىقىنى بىلىپ، بىزگە كېلىپ ئۆزىنىڭ ئائىلسىسى،
بالىلىرى بارلىقىنى، ئائىلسىنى ساقلاپ قېلىشقا كۆڭۈل
بۇلىدىغانلىقىنى ۋە قانداق قىلىشى لازىمىلىقىنى سورىدى.
قېرىنداشلىرىمىز ئۇنىڭغا ئېرى بىلەن ئالاقلىشىپ، ئېرىگە
ئىسلامغا ئائىت كىتاب - لېنتىلارنى ئەۋەتىپ بېرىشكە
مەسىلەت بەردى. ئۇ شۇنداق قىلغان بولسىمۇ، ئېرى
مۇسۇلمان بولۇشقا ئۇنىمىدى. بۇ خانىم يەنە كېلىپ ئەھۋالنى
بایان قىلغاندىن كېيىن، قېرىنداشلار ئۇنىڭغا، ئېرىڭىز
بىلەن تېلىفۇnda تەپسىلىي سۆھبەتلەشپ كۆزۈڭ، دېشتى.
ئۇ ئېرى بىلەن سۆھبەت ئۆتكۈزگەن بولسىمۇ، ئېرى يەنلا
مۇسۇلمان بولسىدى. ئۇ، ئەمدى قانداق قىلارمن ؟ دېكەندە،

بولغان بىر قىسىم كىشىلەرنىڭ ئەمەۋاللىرىنى بايان قىلغاندىن كېپىن، ئۆز ئۇستىمىزدىكى ئېغىر مەجبۇرىيەتنىڭ قانداق زۇرۇر ئەكمەنلىكىنى بىلشىمىز كېرىك. شۇڭا تۆۋەندىكىدەك مەسىلىلەرنى چىڭ تۇتۇشىمىز لازىم:

* الله نىڭ كائىناتتىكى ئاماتلىرىگە چوڭقۇر نەزەر قىلىپ تەپەككۈرىمىزنى يېڭىلاش. شۇنداق قىلغاندا الله ئائالانىڭ بۇ بۇيرۇقىغا ئەمەل قىلغان بولىمىز: ((ئېيتقىنكى، ئاسمانلاردىكى ۋە زېمىندىكى نەرسىلمىنى كۆزىتىڭلار، مۆجزىزلىر ۋە ئاكىلەناندۇرخۇچىلارنىڭ (يەنى پەيغەمبەرلەرنىڭ) ئىمان ئېيتىمايدىغان قەۋىمكە پايدىسى بولمايدۇ)). [يۇنۇس سۈرسى، 101 - ئايەت] شۇنداقلا الله تائالا تىلغا ئالغان ئەقل ئىكىلىرىدىن بولىمىز: ((شۇبەمىسىزكى، ئاسمانلار ۋە زېمىننىڭ يارىتىلىشىدا، كېچە بىلەن كۈندۈزىنىڭ نۆۋەتلىشىپ تۈرۈشىدا ئەقل ئىكلىرى ئۈچۈن ئەلۋەتكە روشەن دەللەر بار. ئۇلار ئۆرە تۈرگاندىمۇ، ئولتۇرغاندىمۇ، ياتقاندىمۇ الله نى ئەسلىپ تۈرىدۇ، ئاسمانلارنىڭ ۋە زېمىننىڭ يارىتىلىشىدا پىكىر يۈرگۈزدۈ. "پەرۋەدىگارىمىز، بۇنى بىكار ياراتىمىدىڭ، سەن پاكتۇرسەن، بىزنى دوزاخ ئازابىدىن ساقلىغىن" (دمىدۇ)). [ئال شەران سۈرسى، 190 - 191 - ئايەتلەر]

* يەنە بىرى، ئىسلام دىنلىكىنى ھەققى مەھىيىتى بىلەن توغرا چۈشىنىش ۋە ئۆكىنىش ئۈچۈن كۈچ سەرب قىلىشىمىز لازىم. شۇنداق قىلغىنىمىزدا، ئۇنى ئالدى بىلەن ئۆزلىرىمىزدە ھەققى تەدىقلىيالايمىز.

مۇسۇلمانلارنىڭ ئالدىدا تۆۋەندىكىدەك خىتاب قىلىشقا مەجبۇر بولغان: "مۇسۇلمانلار! سىلەر تېخنىكا، ئىلىم - پەن، ئىقتىساد، سىياسى ياكى ھەربىي كۈچ نۇقتىسىدىن غەربلىكلىرى بىلەن هەرگىزىمۇ تەڭ قەددەمە ماڭالمايسىلەر، بىراق سىلەر بۇ تەكمىبۇر، مەمنەنچى ۋە ھالى يوغان غەربىنى ئىسلام دىنى ئارقىلىق ئالدىگىلاردا تىزلاندۇرایىسلە!"

تۇ يەنە مۇنداق قوشۇمچىلىغان: " سىلەر ماڭا بۇ دىننى چوڭقۇر چۈشىنىدىغان، ئۇنى ئۆزلىرىگە تولۇق حالدا ياخشى تەتىقلىيالايدىغان ۋە ھازىرقى زاماننىڭ تىلى بىلەن كىشىلەرگە ياخشى چۈشەندۈرۈپ بېرەلەيدىغان 40 نەپەر ياشنى بېرەلسەڭلار، مەن ئۇلار ئارقىلىق ئىككى ئامېرىكا قىشتىسىنى تولۇق قولغا ئېلىشقا سىلەرگە كېپىللەك بېرەلەيمەن!".

تەنها الله بىلەن قەسەمكى، ھەققەتەن ھازىرقى ۋاقتىتىكى قولىمىزدا بار بىردىن - بىر قورالىمىز - ئىسلام دىنلىكىنى تولۇق چۈشۈنىشىمىز، ئۇنى ئۆزلىرىگە تەپسىلى تەدبىقلاب، ئاندىن باشقىلارغا چۈشەندۈرۈشىمىزدىن ئىبارەت.

خۇلاسە كalam

تەنھە شۇ كائىنات سىرلىرىغا چوڭقۇر چۆكۈپ پەرۋەدىگارىنى ئىزدىكەندىن كېپىن ئۇنى تونۇپ مۇسۇلمان

مۇنده رجه

1

نېمە ئۈچۈن كائىناتقا نىزىم تاشلايمىز؟ 2

4	مۇقدىدەمە.....
6	پەرۋەردىگارىڭ بارلىق نەرسەلمىنى ۋايىغا يەتكۈزگەندۇر.....
7	ئىشەنگۈچىلەر ئۈچۈن يەر يۈزىدە مۆجزىلەر بار.....
8	ئالاھىدە مۆجزە - ھېدروگىن.....
14	بىزنىڭ ئۇستىمىزدىكى مەجبۇرىيەت.....
16	روھ دېگەن نېمە؟.....
17	بىز كەڭىتكۈچىدۇرمىز.....
19.....	ئاغزاكى پاكتىلار.....
20	ئىمان مۇقىررمە نەتىجىدۇ.....

2

ئاللاھنىڭ كائىناتىسى قۇدرىتى 24

26	مۇقدىدەمە .....
----------	-----------------

* يەنە بىر جەھەتتىن، ئىسلام دىننىمىزنى تۆزىمىزگە ۋە جەمئىتىمىزگە بىرمۇ - بىر ئەمەلىي تەدبىقلاش ئۈچۈن ھەرىكەت قىلىشىمىز لازىم .

ئاخىردا بىزنىڭ ئۇستىمىزدە زۇر بىر مەسئۇلىيەت بار، ئۇ بولىسۇمۇ، اللە سۇبەانەھۇ ۋە تەمەنلا تەرەپكە دەۋەت قىلىشتىن ئىبارەت. شۇنداقتا رەسولىمىزنىڭ بۇ سۆزىنى ئىشقا ئاشۇرغان بولىسىم: ("سېنىڭ سەۋېبىڭ بىلەن اللە نىڭ بىر ئادەمگە ھىدايەت قىلغىنى سەن ئۈچۈن تاغىدەك بايلىقتىن ياخشى"), [بۇخارى ۋە مۇسلىم رىۋا依ەت قىلغان]

شۇنداقلا اللە تائالانىڭ بىز توغرىسىدىكى بۇ سۆزى ئەمدىلىشىدۇ: ((ئى مۇھەممەد ئۇمىسى!) سىلەر ئىنسانلار مەنپەتەتى ئۈچۈن ئۆتتۈرۈغا چىقىرىلغان ياخشىلىققا بۇيرۇپ يامانلىقتىن توسىدىغان اللە ئىمان ئېتىدىغان ئەڭ ياخشى ئۇمەتسىلە...)) [ئال ئىمران سورىسى، 110 - ئايەت]

ئاخىرقى دۇئايمىز شۇكى، بارلىق ماختاش ئالەمەرنىڭ پەرۋەردىگارى اللەغا خاستۇر !

ئىسلام نۇرى شەھىرى

2004 - يىل 3 - ئايىنىڭ 20 - كۈنى

ئىستانبۇلدا نەشر قىلىنىدى.

خرستييانلاشتۇرۇش ئۆچۈن كېلىپ، مۇسۇلمان	
70	بولۇپ قايىشىتى .....
75	مۇندەرىجە .....

كائىنات بىلەن تونۇشۇش ھاياتىڭزىدىكى بىر مۇھىم ئىش.....	27 .....
يمىر يۈزىدە ئىككى مىليون ھاياتلىق تۈرى ياشاۋاتىدۇ.....	33 .....
لەھۇلەمەپۈزدە ھېچ نەرسىنى چۈشۈرۈپ قويمىدۇق.....	34 .....
نېمە ئۆچۈن كېچە - كۈندۈز قوغلىشىپ تۈرىدۇ؟.....	39 .....
ۋاقىت تۆلچەشنىڭ مۇكەممەل ۋاستىسى - ئاي .. ئاي ..	42 .....
قوياش سىستېمىسىدىكى ئاجايىباتلار.....	45 .....

3

ئاللاھ ھىدايەت قىلغان كىشىلەر	50 .....
مۇقەددىمە	52 .....
بۇ پەقەت ئىسلام دىنىدىلا بولىدىغان روشنەن ئەقدىددۇر	56 .....
ئلاھىي قانون.....	58 .....
بۇ قەلبىنى لەرزىگە كەلتۈرىدىغان ئىماندىن ئىبارەت.....	59 .....
قۇرئان مۇجىزىلىرى	61 .....
ئىسلام دىنى ۋە ھازىرقى زاماندىكى دىنلار.....	65 .....